

Tidningen för alla travintresserade  Nr 3 • 2007

Travhästen

Stall Leonas sid 14 • Avelsvärdering sid 18 • Studie av spolmask sid 24 • Senskador sid 32



**Full fart mot
Elitauktionen!**

Tema: Transporter





Omslagsfoto: Lotta Isacsson

Innehåll

Travhästen 3 • 07



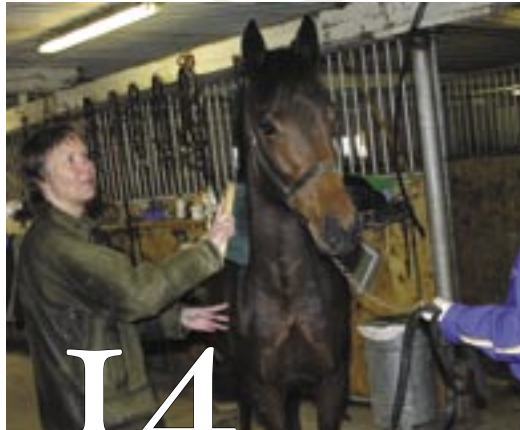
8

Tema: Transporter

- 4** Från Lidköping till Normandie 32 timmar "on the road" med ston som ska till Frankrike för betäckning. Möt transportör Anders Jonsson och hans team.
- 8** Nya transportreglerna Hur har arbetet gått och hur påverkas travsporten?

Föreningen

- 2** Ledare.
- 10** ASVT Just nu.



14

Mera läsning

- 12** Stalluft karläggs i projekt.
- 14** Medvind för Stall Leonas.
- 18** Avelsvärdering – ett redskap för avelsurval.
- 20** Elitsto: Cathys Favourite.
- 24** Studie av spolmask.
- 28** Gästkrönika: Nära 1000 dagars väntan...
- 31** STC informerar.
- 32** Senskador – orsaker och behandling.
- 37** Trottex informerar.



20

Statistik

- 40** Segerstatistik.
- 42** 4-årsstatistik.
- 43** 3-årsstatistik.
- 44** Uppfödarstatistik.

Tidningen tar semester...

Nästa nummer av Travhästen kommer ut i september och har temat utfodring.

Medlemsblad för Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Travhästen. Ingår i medlemsavgiften a'475 kr för ASVT:s medlemmar.

ASVT

Solvalla Travbana
161 89 Stockholm
Tel 08-445 23 00
Fax 08-445 89 09
www.asvt.se

Generalsekreterare och ansvarig utgivare för Travhästen:

Ulrika Lundberg, 070-353 13 28
ulrika@asvt.se

Redaktör och stf ansvarig utgivare för Travhästen:

Lotta Isacsson, 08-445 23 02/
0730-79 76 76
lotta@asvt.se

ASVT:s styrelse:

Margareta Wallenius-Kleberg (ordf)
Börje Larsson (vice ordf)
Ingemar Alin
Ronny Olofsson
Carina Satrell Dahling
Per Johnsson
Ove Konradsson
Ylva Lindh
Björn Ljungek
Sven Rejnö
Håkan Karlsson

Tidningsproduktion:

LIME AB, 040-40 86 80
www.lime.nu

Annonsförsäljning:

Johanna Karlsson, 040-40 86 80
johanna@lime.nu

Grafisk form och layout:

Charlotta Behrens
charlotta@lime.nu

Tryck:

Norra Skåne Offset

Utgivningsplan och mer information om Travhästen finns på www.asvt.se.

Människorna är travsportens styrka

Det djupt rotade häst- och travintresset hos uppfödare, hästägare och tränare är tillsammans med V75 travsportens största styrkor. Tävlingsinstinkten och drivkraften att föda upp, äga eller träna en riktigt bra häst är påtaglig och överskuggar i många fall den ekonomiska logiken. På annat sätt går det inte att tolka att kollektivet tillsammans satsar närmare fyra gånger så mycket pengar på att träna hästar för tävling som det är möjligt att vinna i prispengar. Det har förvisso alltid varit så att relationen mellan kostnader och intäkter varit negativ, men det förefaller som om förhållandet ökat i snabb takt i synnerhet de sista åren. Allt förstås beroende på att kostnaderna gått upp samtidigt som det varit en stagnation i utvecklingen av prispengar. Det är mer än nödvändigt att framtidens travsport värnar mer om de aktiva för det finns ju ändå en gräns för uthålligheten. Vi kan inte heller på sikt förlita oss på människors intresse, vilja att vinna eller deras kärlek till hästar. Nu är det viktigare än någonsin att återinvestera i människorna som bygger upp hela travsporten.

Bra sport drar publik

Tack och lov har prispengarna i flaggskeppet V75 höjts vilket gör att det blir mer attraktivt att starta där. Det blir en bättre sport och ska förhoppningsvis leda till mer publik och mera spel. Även om jag värnar starkt om breddsporten och vardagstravet så går det inte att bortse ifrån att de TV-sända loppen inbringar en bra bit över 90 procent av totalomsättningen. Det går inte heller att bortse ifrån att bra sport drar mycket människor. En dag som på Åby i samband med Olympiatravets final var helt enkelt enastående. När 16 000 människor trissar upp stämningen inför loppen får det luften att dallra och spänningen att bli total. Det ger mersmak och sådant man pratar med glädje om. Det skapar intresse och jag hoppas och tror att vi därför kan slå publikrekord till årets Elitlopp.

Elitauktionen stundar

Just att publiken kommer till banorna genererar sannolikt också ett större intresse för att äga häst. Att känna hästlukten, höra hovtrampet och se 500 kilo muskler i aktion är viktiga parametrar i rekryteringen av nya hästägare. Viktigt är också möjligheten att träffa och prata med likasinnade. Mycket av den varan kan man uppleva



på plats vid hästauktionerna, en av det mest betydelsefulla samlingspunkterna för samtliga aktörer inom travsporten. Om några dagar stundar Elitauktionen med 100 välstammade ettåringar vid Scandic Infra City i Upplands Väsby. Hästarna i årets katalog ser på pappret fantastiskt bra ut. Så stor konkurrens om de 100 platserna, bland det totala antalet anmälda hästar, har det nog heller aldrig varit i Elitauktionens historia. Med andra ord har vi en mycket spännande helg framför oss.

Vi ses på årets Elitauktion!

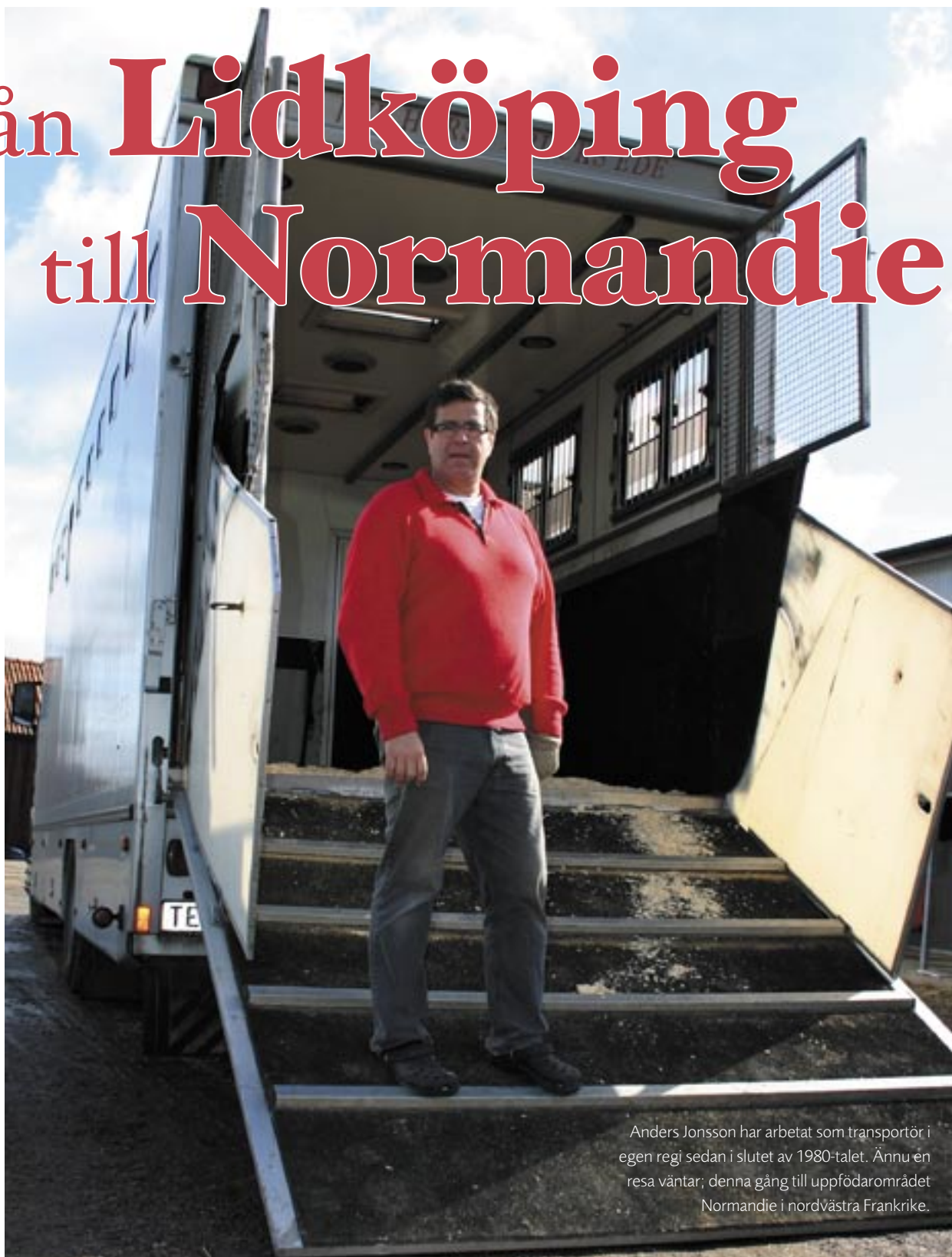
Solvalla 9 juni 2007

Ulrika Lundberg
Generalsekreterare
ulrika@asvt.se

Tema: Transporter

Hästar är idag ett av de djurslag som reser allra mest och allt vanligare blir att skicka sina ston utomlands för betäckning. Hur går resor av detta slag till, rent praktiskt?

Från Lidköping till Normandie



Text och foto:
Lotta Isacson
lotta@asvt.se

Anders Jonsson har arbetat som transportör i egen regi sedan i slutet av 1980-talet. Ännu en resa väntar; denna gång till uppfödarområdet Normandie i nordvästra Frankrike.



Några av hästarna anlände till samlingsstallet på Brobackens gård redan dagen innan för att kunna vila ut innan den långa resan. Lastningen sker lugnt, smidig och – snabbt.

Tre lastbilar, varav två stora och en liten, fylls med hästar. Lastningen sker smidigt, stressfritt och förvånansvärt snabbt. Tidigt på eftermiddagen rullar de tunga ekipagen ut från Brobackens gård utanför Lidköping. Färden planeras vara avslutad cirka 32 timmar senare. Slutdestination: Normandie.

Till transportör Anders Jonssons samlingsstall på Brobackens gård utanför Lidköping anlände några av hästarna redan dagen innan. Samlingsstallet utgörs av tio uteboxar där hästarna har möjlighet att vila upp sig inför den långa resan. Som bekant är den räta linjen kortast väg mellan två punkter, och så raka vägar som möjligt är följaktligen vad som eftersträvas.

– Ofta handlar det om att försöka få hästägare att möta upp med sina hästar vid större vägar. Ju färre småvägar vi måste in på desto bättre för de hästar som lastats tidigt. Tyvärr sätter sig många ägare på tvären och tänker bara på sin egen häst, berättar Anna-Sofia Götblad som kör en av lastbilarna.

Anna-Sofia, Lars "Knutte" Knutsson och Anders Jonsson själv är chaufförerna under den här resan. Lasten består nästan uteslutande av ston som ska till Normandie i Frankrike för betäckning.

Alla papper i ordning

På förmiddagen har också distriktsveterinär Lars Brattberg gått igenom samtliga hästar.

– Jag undersöker hästarnas hälsotillstånd för att bedöma om de är i "transportdugligt skick". De ska inte hosta, vara snoriga eller visa tecken på infektioner, berättar Lars.

Han kontrollerar också chip- respektive frysmärk-

ning för att fastställa identiteten på hästarna samt skriver en färdplan. Denna skickas i ett exemplar till miljö- och hälsovårdsnämnden i den kommun hästarna startar sin resa. Ett exemplar får transportören med sig. Under resans gång ska ansvariga för rastplatserna där de längre stoppen görs intyga att så har skett. När resan är avslutad är transportören ansvarig för att till miljö- och hälsovårdsnämnden skicka in den fullständigt ifyllda resebeskrivningen.

Färdväg och stopp

Efter några stopp på bland annat Åby och Brodda kommer lastbilarna att köra till Trelleborg och därifrån ta färjan över till Travemünde. Båtresan tar mellan sju till nio timmar och under den tiden äter och vilar såväl hästar som människor.

– Hästarna brukar vara väldigt avslappnade under båtresan. Båtarna är också så pass stora att det inte blir någon sjögång även om vädret är dåligt. Jag har aldrig varit med om några som helst problem under båtfärderna, säger Anders Jonsson.

Efterföljande anhalter är i tur och ordning Aachen i Nordrhein-Westfalen, Valenciennes i norra Frankrike och slutligen Normandie i nordvästra Frankrike. Längs vägen kommer några hästar att hämtas upp i Tyskland.

På ett stuteri i tyska Ruhr-området görs också det längre stopp på cirka tio timmar med urlastning och vila som är obligatoriskt vid dessa resor. Vad gäller chaufförerna får en och samma person köra maximalt fyra och en halv timme i sträck.

Köper chassit och bygger själv

De större lastbilarna som används är en Volvo med plats för tio hästar, respektive en Scania med plats för nio.

– Jag köper chassit till mina bilar och bygger inredningen själv. Jag samarbetar med ett bra företag i Holland som hjälper mig med den biten. Min filo-



Distrikst veterinär Lars Brattberg kollar chipmärkning, respektive frysmärkning, på hästarna innan avfärd.

sofi är ganska enkel: ventilationen och luften måste vara bra och hästarna ska inte kunna skada sig, berättar Anders Jonsson.

Lastning sker både bak och på sidan. Bilarna är också höj- och sänkbara för att minska uppförslutet vid lastning. Rampen är försedd med mattor med gummilister som minskar halkrisken. Vidare är vattentankarna väl tilltagna för att hästarna ska ha tillgång till färskt vatten under hela resan och bilarna är försedda med tv-övervakning av lastutrymmet.

Att lastbilarna måste vara i toppskick är underförstått. Transporter körs till utlandet – förutom till Frankrike exempelvis Tyskland, Österrike, Hol-

land, Spanien och Malta – en eller ett par gånger per månad. Därutöver tillkommer resorna inom landet som har Stockholm som nordligaste stopp.

Uppfyller kraven

Då och då transporteras ston med föl vid sidan. Riktmärket är att fölet ska vara minst trettio dagar gammal vid avfärd men det vanligaste är att de hunnit bli ett par månader.

– När vi kör ston med föl gör vi ordning en box åt dem eftersom det är viktigt att fölet kan lägga sig ned. Det brukar gå väldigt bra. Ibland har vi kört flera avskiljda föl och då har vi placerat flera föl tillsammans i en box. Även det brukar funka smidigt, berättar Anna-Sofia.

Anders Jonsson som kört i egen regi ett 20-tal år berättar att de nya transportreglerna inte berört verksamheten nämnvärt.

– Jag uppfyller de krav som ställs. Bilarna har bra ventilation, bra möjligheter för att vattna och utfodra hästarna och så vidare. Däremot måste jag och mina anställda genomgå en kurs hos Djurskyddsmyndigheten.

– Tyvärr är det så att det finns så mycket regler att många vet varken ut eller in. Det vore bättre med lite mer sunt förnuft såsom att ge hästarna mer vatten vid varmt väder och så vidare. 🐎



Anna-Sofia är en av tre chaufförer under resan.



Lars "Knutte" Knutsson skyndar mellan lastbilarna för att kontrollera att allt är i sin ordning.



Via övervakningskameror har chaufförerna bra kontroll på lastutrymmet.

Samtransporten till Frankrike som beskrivs i artikeln anordnades av Hingstdepån i Östergötland AB. Bolaget arrangerar sedan år 2004 regelbundet resor av det här slaget.

Mottagare i Frankrike är proffstränare Jean Benoit Lemoyne, Eccafour. Väl framme hos Lemoyne undersöks hästarna och transporteras eventuellt vidare beroende på vilken hingst stoet ska gå till. Totalt samarbetar Hingstdepån i Östergötland med fem olika anläggningar i Frankrike varav tre har svensktalande personal, resterande två är engelsktalande. Fyra av de fem gårdarna är datoriserade och det är lätt att hålla kontakt via telefon och e-post.

Betäcka sto utomlands – att tänka på innan

- Stoet ska ha hästpass.
- Stoet ska vara chipmärkt. Vad gäller transporter via Hingstdepån i Östergötland kan chipmärkning ske antingen innan avfärd eller på plats i Frankrike.
- Stoet ska undersökas av distrikst veterinär och ha ett friskintyg, vid avfärd max 48 timmar gammalt.
- Stoet ska ha ett temporärt utförselbevis för betäckning, utfärdat av STC.
- Stoet ska vara vaccinerat mot hästinfluensa, stelkramp och virusabort – nytt för i år!
- Stoet ska ha en försäkring som täcker veterinärkostnader, inkluderande transportsjuka.

Fem månader med nya transportregler

Hur har arbetet gått?



Foto: Claes Kärstrand

EG-rådets förordning om "skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden" är knappast en skrivelse som sträckläses av någon.

– Jag håller med om att dokumentet är krångligt eftersom det innehåller en mängd hänvisningar överallt, säger Irmeli Sillantaka som är veterinärinspektör på Djurskyddsmyndigheten.



Text:

Lotta Isacsson
lotta@asvt.se

Djurskyddsmyndigheten har som uppgift att tolka och sprida information om regelverket. Irmeli berättar att de gör sitt bästa för att publicera lättillgänglig information om förordningen på sin hemsida.

– Det ursprungliga syftet med förordningen var att komma till rätta med de långa slaktt transporter men reglerna drabbar ju fler, menar hon.

Förordningen trädde i kraft den 5 januari i år. Som-maren dessförinnan skickade Djurskyddsmyndigheten

ut den första delen av de nationella föreskrifterna på remiss till hästsportens organisationer. En andra remissrunda genomförs just nu.

– Därefter måste det hela gå till en teknisk runda hos EU. Det här kan ta fram till årsskiftet.

Endast registrerade transportörer

Här är det på sin plats att slå fast vilka som faktiskt berörs. Till att börja med handlar det om registrerade transportörer, inte den som har hästar på



Stig Hägglund berättar att STC medvetet legat lågt med informationen eftersom mycket kring förordningen ännu inte är klart. Foto: Claes Kärrstrand

hobbybasis, och omfattar alla transporter av ryggradsdjur inom den Europeiska Gemenskapen. Ett undantag är djurtransporter som på uppmaning av veterinär görs direkt till eller från veterinärmottagning/klinik.

I förordningens allmänna villkor räknas bland annat upp att restiden ska minimeras, att djur och transportmedel ska vara i gott skick, att de personer som hanterar djuren ska ha kompetens för uppgiften samt att djuren ska erbjudas vatten, foder och vila med lämpliga intervaller.

Förordningen är i grund och botten en omarbetning av fyra tidigare direktiv, eller rättare sagt: tre direktiv har omarbetats och ett har strukits. Hästsektorns reaktioner har varit blandade då missförstånd och feltolkningar har uppstått.

Kompetensutbildning införs

– Det har florerat ganska mycket rykten, men i många fall är det mesta som tidigare. De som berörs av förordningen är i första hand transportörer som kör längre tid än åtta timmar, säger Irmeli Sillantaka.

Vad gäller de längre transporter ställs hårdare krav dels på fordonet gällande ventilation, vatten, övervakningsutrustning samt – så småningom – ett godkänt navigeringssystem. EU har ännu inte godkänt

något navigeringssystem, men när det införs kan det så småningom ersätta den idag använda färdjournalen. Från och med nästa år införs också den något omdiskuterade kompetensutbildningen för transportörer.

– Här har vi hört ganska många synpunkter i stil med "jag har kört häst i 25 år och nu ska jag utbildas" men det är utbildning på regelverket i sig som är syftet med kurserna, menar Irmeli Sillantaka.

Vid en jämförelse med en del andra länder står det dock klart att kraven i Sverige är ganska milda. I exempelvis Danmark kommer även ett körprov och/eller obligatoriska körövningar att krävas.

Inväntar nationella föreskrifterna

Stig Hägglund, biträdande överveterinär på STC, är trav- och galoppsportens företrädare gentemot Djurskyddsmyndigheten. Han berättar att han än så länge inte fått speciellt mycket frågor och synpunkter angående förordningen.

– Det beror säkert på att vi valt att ligga lågt med information eftersom mycket ännu inte är klart. Helst ser jag att de nationella föreskrifterna blir klara innan vi informerar mer, istället för att gå ut med information nu som sedan inte stämmer.

– Förordningen är ju också framtagen i första hand för transport av slaktdjur och det blir lite tokigt för vår del. Hästar som åker till exempelvis tävlingar är uteslutande i god kondition och transporteras på ett väldigt bra sätt.

Stig Hägglund berättar vidare att de nya kompetensutbildningarna har ventilerats många gånger. Han har också undersökt möjligheterna till dispens för transportörer som varit i branschen länge, dock utan framgång.

– Däremot blir det antagligen olika typer av utbildningar. De som livnär sig på att transportera djur får gå en fullvärdig utbildning. Andra, exempelvis proffstränare, som transporterar hästar som en del i rörelsen får gå en kortare kurs. 🐾

"Det har florerat ganska mycket rykten, men i många fall är det mesta som tidigare."



Transportförordningen syftar egentligen till att stoppa de långa slaktransporterna men reglerna drabbar hästnäringen i stort. Foto: Claes Kärrstrand



Många aktiviteter i föreningen

Ett antal välbesökta aktiviteter, föreläsningar och medlemsträffar av alla de slag har på sistone genomförts inom ASVT.

I samarbete mellan ASVT och Solängets travsällskap har det hållits en föreläsningsserie om varmbloodsavel. Avelshistorik, viktiga hingstlinjer och avelsvärderingssystemet var några av programpunkterna. Föreläsare var Bernt Staaf och Staffan Philipsson. Föreläsningsserien avrundades med Uppfödardagen och V65 på Solänget den 2 april. Där ingick bland annat hingstvisning och sex sponsrade lopp med anknytning till avel och uppfödning.

Stuteribesök och föredrag

Två stuterier har öppnat dörrarna för besökare. På Alebäcks stuteri utanför Lidköping inbjöds till öppet hus den 1 april och till Menhammars stuteri, Ekerö, begav sig ett antal personer på skärtorsdagen.

I april höll också Jörgen Westholm ett föredrag i Visby om hur han väljer ut unghästar utifrån exteriör och stam. Vidare

berättade han om hur han tävlar hästar upp i åren och hur träning och tävling i Frankrike går till. Föredraget var ett samarangemang mellan ASVT, Hästagarföreningen, Amatörklubben och Gotlands travsällskap.

Bara några dagar efteråt anordnades föreläsningen "Friska och starka föl" på Najo Bar, Örebrotravet. Föreläsare var Margareta Bendroth och cirka femtio personer kom för att lyssna.

Båth med veterinär berättade

Ett femtiotal personer trotsade också väder och vind den 19 april. Öppet hus hölls hos Svante Båth utanför Sundsvall som berättade om sin vardag som tränare/företagare samt visade sina tävlings- och unghästar. Svantes veterinär Per Jonsson bjöd på sina erfarenheter och rön kring hältutredningar, användning av rullmatta samt ledbehandlingar.

Ett stort tack till våra samarbetspartners Krafft och Folk-sam samt till ASVT:s kontaktpersoner för allt arbete med aktiviteterna.

Förtydligande angående Folksam-försäkring

Ett förtydligande bör göras angående den olycksfallsförsäkring för ASVT-medlem och medhjälpare i (häst)verksamheten som ingår i medlemsavgiften. Försäkringen gäller utan självrisk och ersätter vid hästrelaterade olyckor:

- upp 10 basbelopp vid medicinsk invaliditet.
- nödvändiga tandskadekostnader.
- Dessutom utbetalas 0,5 basbelopp vid dödsfall på grund av olycka.

Denna försäkring är avsedd som ett komplement till en allmän olycksfallsförsäkring.

Behöver du hjälp med att se över dina försäkringar? Via Folksam kan du som är ASVT-medlem få kostnadsfri rådgivning.

Kontakta Åsa Rosén Hagert, 036-12 58 98 eller 070-650 26 25, e-post asa.rosen@folksam.se.

Mer om ovanstående försäkring fanns att läsa i Travhästen 6/06.

Erik Edfalk ny på Trottex

Erik Edfalk axlar numera verksamhetsansvaret för Trottex under Sara Blomhages föräldraledighet. Erik som i första hand kommer att jobba fram till årsskiftet är 30 år gammal och utbildad civilekonom. Han har tidigare arbetat som hästskötare hos bland andra Stig H Johansson och Leif Witasp. Erik kontaktas enklast via telefon 08-445 23 03 eller e-post erik@asvt.se.



Erik Edfalk. Foto: CK

Letar du begagnat hästsläp?

– Kolla in www.asvt.se, *annonsmarknaden*

Har du hästrelaterade prylar att sälja, eller letar du efter ett begagnat hästsläp finns möjligheten att lägga in en gratis annons (gäller medlemmar i

ASVT) på ASVT:s hemsida, *annonsmarknaden*. Det går även bra att lägga ut annons för häst som är till salu.

Annonsen ligger ute i två månader om du inte själv väljer att plocka bort den tidigare.



Lena Karlsson ny kontaktpersonsansvarig

Lena Karlsson, kontaktperson för Årjäng och Arvika, och som tidigare vikarierat som redaktör för denna tidning kommer från och med i sommar att fungera som kontaktpersonsansvarig inom föreningen. Lena Karlsson kontaktas enklast via telefon 070-326 74 03 eller e-post lena@asvt.se.

Stallluft kartläggs i projekt



Leif Eriksson,

I perioder bär numera hästar och människor på Västerbo Stuteri utanför Heby provtagare som mäter inandningsluften. I ett pågående samarbetsprojekt mellan läkare och veterinärer studeras lungfunktionen hos människa och djur, samt hur miljön i stall påverkar hälsan.



Text och foto:
Lotta Isacson
lotta@asvt.se

På människorna sitter pum-
pen fastsatt på kläderna och
eftersom den suger in motsva-
rande luft som ett andetag går det att

få en fingervisning om vilka partiklar i luften personalen andas in under en arbetsdag. Vad gäller utandningsluften studeras bland annat halten av kväveoxid och därigenom kan till exempel astma kartläggas. Personalen får också skölja näsorna med koksalt, som sedan analyseras för inflammationsmarkörer. Det är ett sätt att till exempel spåra hösnuva eller annan överkänslighet.

Hästarna i sin tur undersöks via lungsköljning; vätska från lungorna analyseras i syfte att spåra infektioner. Dessutom används endoskopi vilket innebär att en smal slang försedd med ljus och kamera förs in via näsborren för att studera lung-

orna, samt biopsi. Biopsi innebär att ett vävnadsprov tas för att studera om det finns sjukliga förändringar på lungorna. Ansvarig för analyser av proverna från hästarna är Amanda Raine, som är molekylärbiolog.

Två anläggningar ingår

Stallluft inrymmer alltifrån mikroorganismer som bakterier och mögel till damm, allergener, ammoniak och fukt.

– Vi studerar de partiklar som är mättningsbara. Att titta på koldioxid är till exempel ett bra mått eftersom vi vet att gränsvärdet på 1000 ppm (miljondelar) som normalt gäller i arbetsmiljö ofta överskrids i stall, säger

Lena Elfman som leder projektet.

– Vidare har vi tittat på halterna av ammoniak men där har inga farliga värden uppnåtts, förutom att vi ser en ökning vid mockning.

Lena Elfman är forskare i arbets- och miljömedicin på Akademiska sjukhuset i Uppsala. Hon och hennes team genomför projektet på två platser i landet; förutom på Västerbo Stuteri görs mätningar på Viarps kör- och ridklubb utanför Landskrona.

Föredrag lockade till samarbete

I studien på Västerbo ingår tolv personer och lika många hästar. Inget speciellt urval av hästarna har gjorts utan den gemensamma nämnaren är att de står i ett och samma stall.

Det här är det första projekt som genomförts i syfte att kartlägga stallmiljöfrågor för häst och människa samtidigt. Ganska förvånande kan tyckas, med tanke på att damm i stallmiljö knappast är någon nyhet.

Arbetet tog fart när Lena Elfman som tidigare forskat på allergener hos barn i skolmiljö föreläste om spridning av hästallergener från stall.



Lena Elfman (t v) deltar vid provtagning av hästarna på Västerbo Stuteri. Till höger Elin Hernlund.

Föreläsningen ägde rum på Akademiska sjukhuset i Uppsala och i publiken satt John Pringle, professor vid avdelning Hästmedicin vid SLU, och Miia Riihimäki, doktorand.

– Efteråt tog de kontakt med mig och undrade om vi inte kunde göra någonting tillsammans. Det var så det hela startade.

Mätning före och efter ombyggnad

Projektet som finansieras av Stiftelsen svensk hästforskning samt Stif-

telsen Lantbruksforskning kommer att genomföras i olika steg. Nästa provtagning kommer att ske under sensommaren och hösten. Därefter är tanken att ventilationssystemen i stallen ska bytas ut. Stallägaren betalar hälften av kostnaden och projektet ersätter resten. Sedan görs nya provtagningar i syfte att jämföra resultaten före och efter ombyggnad.

Travhästen hoppas kunna skriva mer om projektet när resultaten är klara. 🐾

Medvind för Stall Leonas

Maria Lejon är ridtjejen från Norrbotten som sögs in i travvärlden via deläggande i en travhäst i början av 90-talet. Maken Tommy smittades av intresset och fröet till Stall Leonas hade sätts. I stenhård konkurrens valdes i år två Leonas-hästar ut till Elitauktionen.

Det blåser friskt över stallbacken på Oppreva gård utanför Linköping när Maria tar ut auktionshästarna, Leonas Yannic och Leonas Simba, i tur och ordning. Det är i skrivande stund drygt en månad kvar till auktionen och Maria ska filma och fotografera hästarna för att fylla på informationen om dem på såväl den egna som ASVT:s hemsida.

– När vi anmälde kände vi oss ganska säkra på att de här hästarna skulle komma med. Vi är förstås jättenervösa inför auktionen och har självklart förväntningar. Det är fantastiskt fina hästar med i år och jag tror att auktionen blir en riktig fest, säger Maria.

Avelsintresset växte fram

Maria som hamnade i Linköping via studier och sedan blev kvar har i yngre år tävlat i hoppning. Hon "konverterade" från ridsport till trav via deläggande i tävlingshästen Sandy Trot i början av 90-talet.

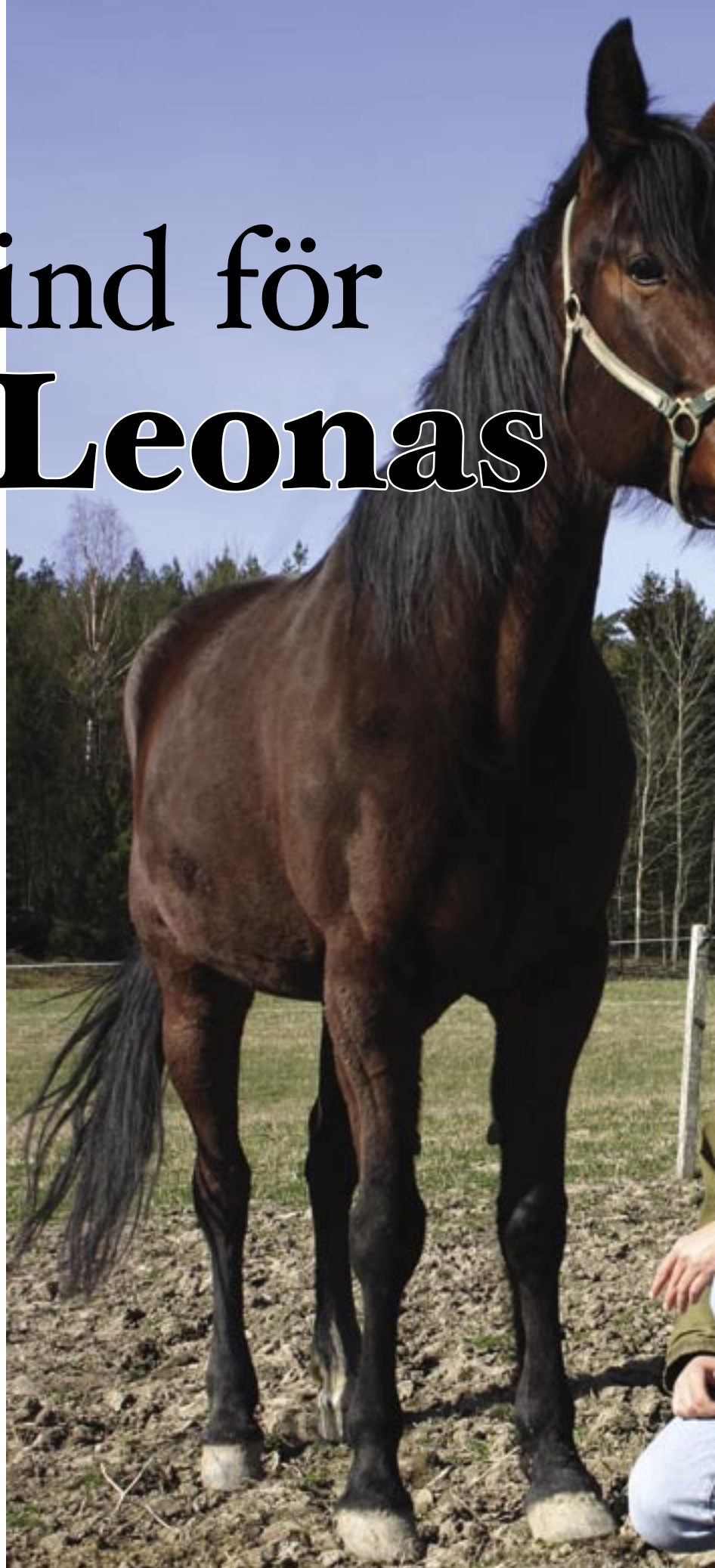
– Sandy såldes till Italien 1995. Jag och Tommy ville ha kvar henne men försäljningen skedde efter ett majoritetsbeslut bland ägarna och då är det



Text och foto:

Lotta Isacson

lotta@asvt.se





bara att rätta sig. Vi började då känna att vi ville äga häst själva och fatta våra egna beslut.

I samma veva förändrades Marias arbetssituation på ett liknande sätt. Hon är till yrket datakonsult och avvecklade vid den här perioden sitt deläggande i en konsultfirma för att i stället starta egen verksamhet.

Hidalus AB, även med travverksamhet inskrivet i verksamhetsbeskrivningen, drogs igång. Grunden var lagd; och den första helägda hästen blev Pepita Brodda.

– Hon vann sin första start som 3-åring, därefter blev det mest galopper. Däremot har hon lämnat två avkommor vid det här laget.

Avelsintresset blev allt större och överst på önskelistan stod ett riktigt välstammat sto.

Två toppston på auktioner

Maria och Tommy begav sig till Brodda Stuteri där de stötte på en riktig guldklimp.

– Lennart Petersson-Brodda visade upp alla stuteriets ettårsston. Sist av alla kom Ylva Brodda...

Maria ler vid minnet. Ylva Brodda var redan anmäld till Elitauktionen och en nervös väntan följde innan det äntligen blev auktionsdags. Till parets stora glädje vann de budgivningen och stallets absoluta favorithäst än idag var äntligen deras.

Ylva Brodda sprang totalt in dryga

700 000 kronor under sin karriär och två år senare inhandlades nästa sto. Den här gången handlade det om amerikanska Sequoia Grove som paret köpte på Harrisburg-auktionen 1999.

– Sequoia stod i USA och tränades på White Birch Farm i New Jersey. Vi åkte över ganska många gånger för att se henne och för att lära oss mer om sporten. Det här var förstas ett fruktansvärt dyrt men fantastiskt roligt äventyr.

Sequoia Grove avslutade karriären med drygt 100 000 kronor på kontot.

Haft lätt att sälja

Så småningom kom både Ylva Brodda och Sequoia Grove "hem" till Maria och Tommy, eller rättare sagt Anders Svanberg och Oppreva gård.

– Vi har inte funderat på ett eget ställe. Det funkar jättebra där vi står och med familjen Svanberg.

År 2004 fölade såväl Ylva som Sequoia för första gången, båda lämnade hingstfölar.

Maria är medveten om att de haft ovanligt lätt att sälja de hästar de hittills fött upp, trots att många små uppfödare har det kämpigt.

– Två dagar efter att Ylvas första avkomma fötts ringde en karl tidigt på morgonen. Han sa: "har ni fått föl nu? Den hästen ska jag ha!". Vi trodde förstas att han svamlade men några månader senare, i samband med Kriterieauktionen, kom Svante Båth ▶



En månad återstår till auktionen. Med Anders Svanberg som "assistent" tar Maria nya bilder på Leonas Yannic.



Maria pysslar om Leonas Simba tillsammans med Karin Svanberg.

och besiktigade hästen för köparens räkning och det blev affär.

Rätt känsla vid val av hingst

Maria och Tommy har idag sammanlagt tio hel- och delägda hästar, vilket de tycker är ganska lagom.

– Tidigare var det tävlingsbiten som lockade, men nu är fölen det roligaste.

Val av hingstar till de sammanlagt fyra avelsstona engagerar dem båda väldigt mycket, och förutom den rent stammässiga matchningen är "rätt känsla" viktig.

Rent allmänt föredrar de beprövade hingstar, men säg den regel som saknar undantag.

– När vi valde Credit Winner till Ylva Brodda berodde det bland annat på att vi sett honom vinna Kentucky Futurity. Vi blev väldigt förtjusta i

hästen trots att han då inte var särskilt beprövad. Likadant fick Sequoia föl efter Enjoy Lavec i fjol. Han var ju inte heller särskilt beprövad då men Sequoia har Arnie Almahurst som morfar. Arnie Almahurst är också farfar till Pine Chip, vilket medförde att det blev en spännande linjeavel (3x4) med Pine Chip-sonen Enjoy Lavec.

"Lejon tar ett kliv i hästväg"

... så rubriksattes en artikel på sportsidorna i Östgöta Correspondenten för tre år sedan. Aldrig tidigare hade någon östgöte suttit i STC:s eller ATG:s styrelse. Maria hade lyckats med bedriften att bli invald i båda(!).

– Det här är förstås kul. Jag är ju väldigt engagerad och insatt i många bitar såsom liten hästägare, B-tränare och uppfödare.

– Vad gäller ATG är ju det mycket av ett IT-företag. Jag har tidigare arbetat som datakonsult åt dem och det är kanonbra att det sitter någon i styrelsen som kan just IT-biten. Här känner jag verkligen att jag kan tillföra något.

Maria delar många aktivas oro över att sporten håller på att tappa sin bredd eftersom färre tar en större del av kakan.

– Viktigast är att ta hand om våra hästägare. Trav måste vara roligt och ägarna måste känna sig viktiga. Den gamla stilen där hästägarna stod med mössan i handen fungerar inte. En stor del av ansvaret ligger hos tränarna, men även hos alla oss andra. Sedan måste vi vara medvetna om att hästägarna som kollektiv aldrig kommer att gå plus. 🐾

Stall Leonas avelsston och unghästar:

Avelsston:

Ylva Brodda (Smasher – Yvonne M e. Carlisle)

Sequoia Grove (Mr. Vic – Garden Grove e. Arnie Almahurst)

Maxi Kimberley (Malabar Man – Royal Valley e. Valley Victory)

Pepita Brodda (Probe – Pomona Brodda e. Parlay R.C)

Unghästar födda -06

Leonas Simba (Enjoy Lavec – Sequoia Grove e. Mr. Vic)

Leonas Kaviar (S.J's Photo – Maxi Kimberley e. Malabar Man)

Leonas Yannic (Credit Winner – Ylva Brodda e. Smasher)



Leonas Simba sträcker ut i paddocken en stund.

Avelsvärdering

- ett redskap för avelsurval



Vid avelsvärderinge
förbättra varje generation hästar som föds. Foto: Claes Kärrstrand

Den nya avelsvärderingen har fått utstå mycket kritik för att vara byråkratisk och inte ligga i tiden. Samtidigt bygger avelsvärderingen på samma principer - minimikrav och godkännanden – som travsportens övriga regelverk. Avelsvärderingen syftar till att göra ett urval av det som anses föra aveln framåt.



Text:

Ulrika Lundberg
ulrika@asvt.se

Lagen om att en hingst måste vara avelsvärderad för att få användas på andra ston än hingstägarens egna, togs bort den 1 december 2005 som ett led i att införliva två EU-direktiv gällande handel av varor och tjänster och täv-

ling med hästdjur inom EU. För att ändå bibehålla en stark ställning som travnation, med en fortsatt hög ambition att producera konkurrenskraftiga travare internationellt, utformades ett nytt frivilligt system för avelsvärdering. Detta med kunskap om att

det gamla systemet för avelsvärdering utvärderats vid två tillfällen och visat att det varit ett effektivt sätt att hitta goda förärvare. Avelsvärderingen för varmblodiga travare är från och med den 1 januari 2006 frivillig, men hingstarnas avkommor placeras

i olika delar av stamboken beroende på vilket skattat avelsvärde de får vid bedömningen.

För alla hingstar som ska användas för avel måste betäckningsbevis sökas hos STC. Detta behövs för att kraven om att föra register över alla hingstar och ston som används i avel ska kunna uppfyllas.

Avelsmål och avelsframsteg

Är det avel att betäcka sitt sto? Avel innebär ett större begrepp än enbart själva fortplantningen. Avel och avelsarbete innebär att man målmedvetet och med en klar strategi eftersträvar att förändra en ras i önskvärd riktning = ett avelsmål.

Om urvalet av avelsdjur fungerar och görs på rätt sätt blir varje ny generation hästar bättre än den föregående, avelsframsteget avspeglar denna egenskapsförbättring. Det finns också ett starkt samband mellan bra avel och uppfödning och en bra sport. Detta i sin tur skapar förutsättningar för bra spel och en hög internationell konkurrenskraft vilket ger ett högre medialt och allmänt intresse för travsport.

Ras och stambok

Grundprincipen för hästar inom en ras är att de omfattas av samma avelsmål. Hästarna inom en ras har betydande likheter i egenskaper med varandra jämfört med vad de har med hästar inom andra raser.

Stambokföring innebär att ras-tillhörigheten kombineras med en härstamningskontroll så att alla hästar kan identifieras och registreras. För svensk travsport och avel är det Svenska Travsportens Centralförbund, STC, som är stambokförande förening. Stambokförande förening är en juridisk person godkänd av svenska staten (Jordbruksverket) och notifierad av EU. För att ha en godkänd stambok finns bland annat krav på att ett avelsmål för rasen preciseras och att hästarnas egenskaper och prestationer registreras. Ras och stambokföring innebär således i princip att just de hästar som finns upptagna i ett specifikt register bildar en egen ras. Många travsportländer har "sin" egen ras och stambok trots att ursprunget till stora delar kan vara detsamma.

Stamboksindelning

Svensk travstambok är indelad i tre delar. Förvillande kan tyckas att del 1 av stamboken är indelad i två sektioner, del 1A och del 1B. För att förklara detta kan det uttryckas i att del 1 innehåller avkommor till hingstar som är "godkända" för offentlig avel vid en svensk eller i annat EU-land gjord avelsvärdering. Del 1A är för avkommor till hingstar som har klassificerats med ett högt avelsvärde i den frivilliga svenska avelsvärderingen. Denna avelsvärdering kan göras i Sverige enligt gammal modell eller i annat land enligt en något reviderad "listmodell". Hingstar som finns utrikes behöver alltså inte resa till Sverige men måste genomgå en pappersvärdering för att bli placerade i avdelning I A. Avkommor till 1A-hingstar är exklusive berättigade att starta i särskilda lopp som STC anger, har rätt till uppfödarpremier och att få premier för godkänt premiellopp.

I del 1B registreras avkommor till hingstar som inte är avelsvärderade eller listade i Sverige utan enbart godkända i ett annat EU-land. Avkommor till sådana hingstar har inte samma rätt till ekonomiska incitament som de hästar som tävlar och är registrerade i sektion I A. Däremot har de rätt att tävla i alla så kallade öppna lopp.

Avdelning II: I denna avdelning registreras från och med 2007 födda avkommor till övriga hingstar, det vill säga de som klassificerats med ett lågt avelsvärde (inte nått över minimikravet = tidigare ej godkända) eller inte visats vare sig vid avelsvärdering i Sverige eller i annat EU-land. Avkommorna till hingstar i avdelning II är berättigade att tävla i de så kallade öppna loppen, men får inte tävla i de särskilda lopp som STC anger. Avkommorna är inte heller berättigade till några uppfödarpremier och har inte rätt att få premier för godkänt premiellopp.

Avdelning III: I denna avdelning registreras det fåtal hästar som övertrött olika formföreskrifter eller av annan anledning inte har rätt att registreras i de två föregående avdelningarna. Sådana hästar har inte rätt

att delta i offentliga travtävlingar i Sverige.

Den svenska modellen för avelsvärdering

Själva avelsvärderingen består, då som nu, av fyra moment. Det läggs inte samma vikt vid de olika egenskaperna beroende på att de rent vetenskapligt har skillnader i genetisk betydelse. Varje moment poängbedöms. 🐾

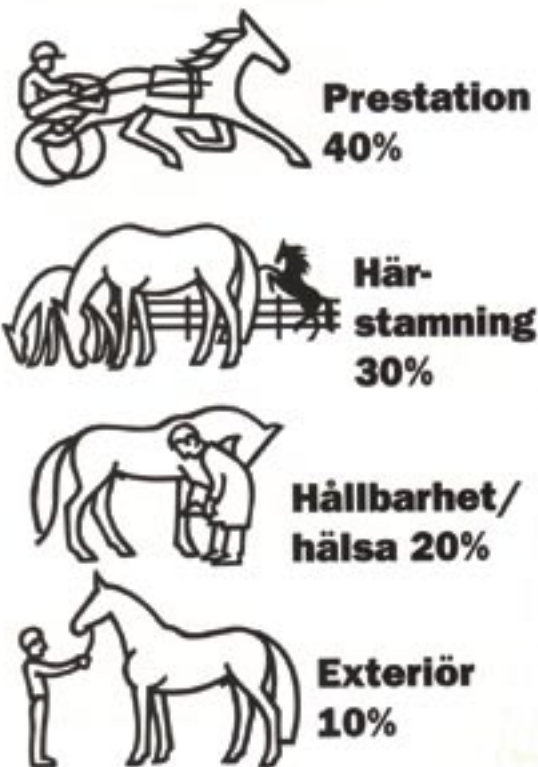


Illustration: Staffan Philipsson.

• **Prestationer 1-40 p:** Bedömningen utgår från all tillgänglig statistik. Framst prestationerna fram till fem års ålder blir föremål för analys – eftersom man vet att arvbarheten för "äldre prestationer" är låg.

• **Härstamning 1-30 p:** Härstamningen är en viktig del i hingstens avelsprofil och här analyseras uppgifter om alla nära släktingar.

• **Hållbarhet/Hälsa 1-20 p:** Hingsten genomgår en grundlig veterinärundersökning där gamla skador, svagheter i konstitutionen och röntgenmässiga förändringar registreras. Speciell uppmärksamhet ägnas åt defekter som man vet nedärvs i hög grad.

• **Exteriör 1-10 p:** Här beskrivs hästens exteriör. Både förtjänster och avvikelser registreras för att tjäna som konsumentupplysning till uppfödaren.

Travhästen presenterar:

Cathys Favourite

e. Ata Star L.- Maria Vip e. V.I.P. Född 1989 i Sverige. 20: 0-2-3 19,2M 35 000 kronor.
Uppfödare: Cathy Takter, USA. Ägare: Knick AB, Genarp.



Solvalla den 28 maj i fjol: Hot Shot Knick, Cathys Favourites vinstrikaste och snabbaste avkomma, slutade trea i Elitloppet (efter diskning av Jag de Bellouet och Lets Go). Den skada Hot Shot Knick ådrog sig under samma helg har dessvärre hittills satt stopp för fortsatt tävlande. Foto: Lars Jakobsson/Kanal 75

Själv saknade hon vinnargnist på banan; möjligen till följd av fästingbett och sjukdom som ung.

Uppenbarligen sparade Cathys Favourite kämpaglöden till sina avkommor, för i avelsboxen har hon gjort succé.

Som ett kvitto på det tilldelas hon i år Elitstodiplom.

Bakom travhästuppfödande aktiebolaget Knick, med säte i skånska Genarp, döljer sig östgöten Per Danielsson och dennes hustru Susanne. Uppvuxen ett sten-

kast från Arne, Ted och Per Erikssons träningsanläggning, där Carre-hästarna trimmades, fick Per upp ögonen för travsporten, men när flyttlasset gick till Skåne fanns inte längre tid för att träna hästarna på egen hand. Uppfödning, med några få fölston, fick det bli för Danielssons.

– Jag och min fru är vanliga knegare, vi har hela tiden jobbat vid sidan om uppfödningen och ibland till och med tvingats ta extrajobb för att få det att gå ihop. Och om Cathys Favourite hade lyckats så bra på travbanan som hon varslade om tidigt hade vi inte heller haft råd att köpa henne. Nu blev hon billig, tack vare en förhållandevis misslyckad tävlingskarriär, berättar Per Danielsson.

Ville ha Speedy Somolli-blod

Nej, segerlös i 20 starter och 35 000 kronor på kontot är väl inget som imponerar på papperet. Men som tur är, och detta är ju en mycket viktig del av travets charm, var sanningen en smula mera mångfacetterad än vad dessa kalla siffror avslöjar.

– Jag hade redan köpt Cathys mamma Maria Vip, så när Cathy var i träning hos Johnny Takter följde jag henne givetvis extra noga. Hon hade ett rejält kliv, det drev bra för henne, och tränade mycket lovande som tvååring, men hon var rätt illa därän efter ett fästingbett; stod med dropp i uppmot tio dagar vill jag minnas. När hon dessutom gjorde några starter med sjukdom i kroppen i början av

Text:

Martin Källberg,
Travronden

karriären tappade hon vinnargnistan, kan man nog säga.

Per köpte Cathys Favourite efter avslutat tävlande, som sexåring. Året därpå betäcktes hon; valet av hingst föll på Alf Palema.

– Jag ville ha Speedy Somolli-blod, som vid den tiden hade visat sig mycket gångbart.

Galliano Knick blev resultatet: en hingst som tjänade över halvmiljonen innan han ifjol exporterades till Finland. En klart nyttig häst, men knappast någon stjärna.

Osäker comeback för Hot Shot Knick

Önskemålet gällande Speedy Somolli-blod uppfylldes även år två i avelsboxen; då i form av J.R.Broline. I Hot Shot Knick har denne sin vinstrikaste och snabbaste avkomma. Historien om Hot Shot Knick är känd: som unghäst räknades han till årgångens högre skikt i Bo F Karlssons träning, med seger i Derby Trial och en fjärdeplats i Svenskt Travderby. Efter ett par säsongers kräftgång gjorde hästen under 2006 en remarkabel uppräckning i Kari Lähdekorps regi och vann flera storlopp under vinter och vår. Hästen var fram till Elitloppet (där han efter dopingdiskning av Jag de Bellouet och Lets Go slutade trea) att betrakta som landets bästa äldre travare. Men den skada han där ådrog sig har sedan dess stoppat och om det över huvud taget blir comeback är osäkert.

Turbo Thrust framgångsrikt val

Året efter Hot Shot Knick födde Cathys Favourite Icetea Knick.

– Efter två förhållandevis dyra hingstar krävde ekonomin en budgethingst: Turbo Thrust. Extra roligt är det förstås att Icetea är hans vinstrikaste sto, myser Per.

En sanning med viss modifikation:

den till Kanada exporterade Wild Magic (u. Git Hornline e. Moment Of Magic) har numera tjänat ihop mer pengar än Icetea Knick, som för övrigt precis blivit mamma för första gången. Stoet som stretade ihop dryga miljonen kronor räknas nu till den mycket fåtaliga skaran svenska ston med föl efter General du Pommeau.

– Vi äger henne själva nu och i år ska hon till Viking Kronos, berättar Per Danielsson.

Cathys andra Alf Palema-avkomma, Kahlua Knick, var också nyttig.

– Men med facit i hand kan man väl säga att Cathys två avkommor efter Alf är de som gjort sämst ifrån sig på banan. De var inte dåliga, men konkurrensen i hennes produktion är ju också hård, skrattar Danielsson.

Förväntningar på Lapponia Knick

Kahlua Knick ingår numera i stuteri Brolines fölstouppställning och ska i år betäckas för första gången; enligt Danielsson tillförs hon Ken Warkentin.

Nästa dotter, Lapponia Knick, är ännu inte Cathys vinstrikaste dotter - men väl den bästa. Efter en spolierad treåringsäsong - "det var småfel på henne, som gjorde att hon inte hittade rätt då" - fann Lapponia Knick som fyraåring hos Hans Adielsson stilen på allvar. Seger i ett Breeders Crown-lopp, finalplats i Derbystoet (där hon fick en omöjlig resa), rekordet 1.12,0ak och tio segrar på 19 starter var Lapponias fina fyraåringsfacit.

– Att hon når en miljon kronor om hon får vara frisk är jag fullständigt övertygad om. Efter att ha kört henne första gången rekommenderade Hans Adielsson oss att ta henne till avel, så det är skoj att det gått så här bra.

Och avel lär det bli för Lapponia Knick, men inte än på ett par år.

Fyraårige Molinari Knick beskriver



I träning hos Hans Adielsson hittade Lapponia Knick formen som fyraåring. Bland annat segrade hon i ett Breeders Crown-lopp och knep en finalplats i Derbystoet. Foto: Lars Jakobsson/ Kanal 75

Danielsson som en "liten, ful ankunge".

– Han var felställd och med facit i hand var det ett felval att ta Giant Cat.

När treårige hingsten Napoleon Knick kommer på tal kan Danielsson inte dölja sin förtjusning:

– Honom har vi stora förhoppningar på. Han har fått tid på sig och jag hoppas att det ska betala av sig framöver.

Avancemang i uppfödarligan

Tvåårige Cocktail Jet-hingsten Opus Knick finns hos Svante Båth, men de senaste säsongerna har Cathys Favourite gått tom.

– Hon fick en infektion i livmodern och det har inte gått att få henne dräktig de två senaste åren, men hon är helt frisk i övrigt. I år går hon till Super Arnie.

Med blott tre fölston ingående i verksamheten placerade sig Knick-Danielssons på 15:e plats i fjolårets uppfödarliga. En vass prestation, och främst tack vare Hot Shot Knick. Eller kanske snarare Cathys Favourites? 🐎

Cathys Favourite

- avkommor

Samtliga avkommors resultat per den 24/4 2007:

97 Galliano Knick exp. FI-06

h e. Alf Palema
71: 8-7-10 12,9aK 576 467 kr

98 Hot Shot Knick

h e. J.R.Broline
74: 24-11-7 10,4aK 5 161 302 kr

99 Icetea Knick

s e. Turbo Thrust
76: 14-9-8 12,5aK 1 033 330 kr

01 Kahlua Knick

s e. Alf Palema
58: 4-8-7 13,2aK 454 341 kr

02 Lapponia Knick

s e. Lindy's Crown
22: 11-3-3 12,0aK 525 883 kr

03 Molinari Knick

v e. Giant Cat
1: 0-0-0 19,2M 0 kr

04 Napoleon Knick

h e. Malabar Circle Ås
ostartad

05 Opus Knick

h e. Cocktail Jet

Totalt 8 avkommor.

Projektgrupp konstaterar

Ivermektin saknar effekt mot spolmask

Under 2006 genomfördes det så kallade "spolmaskprojektet" på Erikssunds stuteri utanför Sigtuna. Projektet bekräftade det som länge upplevts på många stuterier: behandling med ivermektin saknar effekt mot hästens spolmask.

Spolmask (*Parascaris equorum*), och därmed spolmaskinfekterade fölunger, förekommer vid praktiskt taget all uppfödning av häst. På sin väg genom kroppen orsakar spolmasklarven vävnadsskador i framförallt lungorna, vilket kan leda till hosta och lunginflammation. Den vuxna parasiten som lever i tarmen kan orsaka såväl diarréer som förstoppning, ibland med livshotande kolik som följd. Infekterade föl kan bli långhåriga och avmagrade och få nedsatt tillväxt.

Äggen överlever i de flesta naturliga miljöer och är infektiösa i flera år. Ett enda infekterat föl kan förorena betena med tiotals miljoner ägg om dagen och fölen kan redan under sina första levnadsveckor få i sig infektiösa spolmaskägg. Äggen kläcks i magen och larverna

penetrerar sedan tarmväggen och förs med blodet till lungorna och levern. I lungorna tränger larven ut i luftvägarna, hostas upp och sväljs därefter ner för att i tarmen utvecklas till en ny, vuxen äggproducerande mask. Denna process tar cirka tre månader och tidigare kan alltså inte fölet utskilja ägg trots att parasiten redan kan ha orsakat skador på inre organ.

Milda höstar gynnar masken

Vuxna spolmaskar kan ibland komma ut hela ur tarmen. De ser ut som vita metmaskar och kan bli flera decimeter långa. Vid för ägget gynnsamma omständigheter, det vill säga fukt och värme, kan en ny infektiös larv utvecklas i ägget inom två veckor. Infektion sker när en häst sväljer ned ägget. Detta innebär att regniga milda höstar med leriga

hagar, stora grupper av unga djur och fuktiga ströbäddar i lösdriftshallar kan öka spolmaskens möjligheter att infektera.

Avvänjning och miljöbyten är stressmoment som kan antas öka fölens mottaglighet för parasitens effekter under hösten. De kan också vara orsaker till att problemen ofta blir uppenbara under mörkaste vintern.

Dokumentation av parasitstatusen

På Erikssunds stuteri utanför Sigtuna har travhästar fötts upp sedan 1959. Trots dessa nästan 50 år av hästhållning på Erikssund har kliniska problem orsakade av tarmparasiter inte observerats på de unghästar som fötts upp på gården. Fölstona har vid provtagning generellt visat låga infektionsnivåer och avmaskas numera rutinmässigt med ivermektin vid föl-

Text:

Örjan Ljungvall
– leg vet.

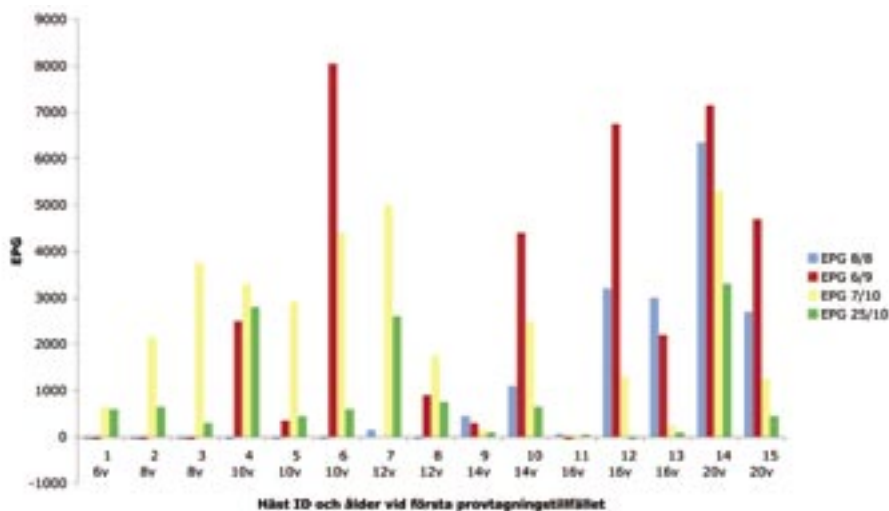
Johan Höglund
– docent i
parasitologi,
SLU/SVA.

Catharina och
Ceve Linde
– stuteriansvariga
Erikssund.

Kristina Lindgren
– agronom, JTI.

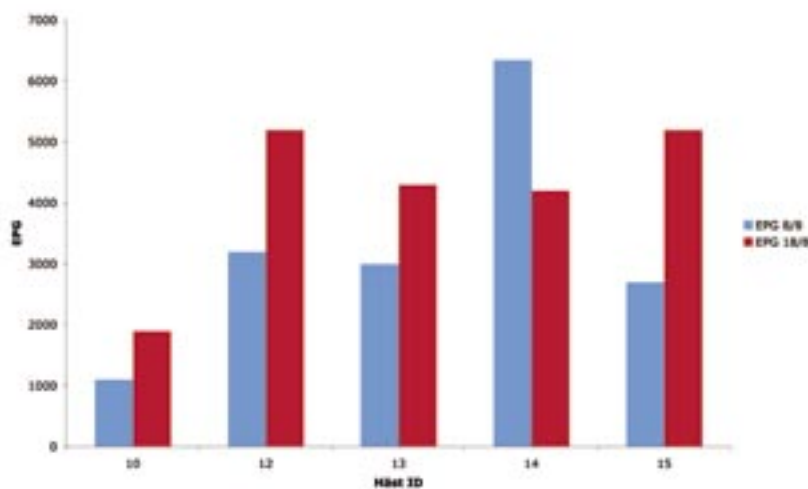
Bitte Ljungström
– laboratorieförst
Vidilab.

Diagram 1



Utskiljning av spolmaskäg. Negativa tal visar att hästarna provtogs och att de utskiljde <30 EPG.

Diagram 2



Utskiljning av spolmaskäg före och efter ivermektinavmaskning.

Jordprover, tillvägagångssätt

Jordprover kan tas för att undersöka smittrycket i jorden. Det vanligaste är att proverna tas i markytan ned till 3-4 centimeters djup. I stora fällor kan en provruta vara cirka 40 meter x 100 meter och jämt fördelat över ytan tas många små prov som sedan blandas till så kallade samlingsprov.

När proverna analyseras räknar man hur många spolmaskäg som finns i jordprovet och ser efter om det finns en utvecklad larv i ägget, det vill säga om ägget har hunnit bli smittsamt. Både att samla prov och att analysera jordprover är väsentligt mer arbetskrävande och därmed dyrare än hantering av till exempel träckprover.

Jordprovtagning är en metod som hittills bara använts i forsknings-sammanhang och det finns endast ett fåtal dokumenterade undersökningar från hästfällor. Däremot finns lite mer studier från grisfällor och då handlar det om ägg från grisens spolmask och piskmask. Erfarenheterna från grisstudier kan vara till nytta när man undersöker hästmiljöer.

ning samt individuellt efter provtagning på hösten. Stuteriets egna föl hålls skilda från de inackorderade och avmaskas med ivermectin var åttonde vecka.

På Erikssund föddes under våren 2006 femton egna föl. För att undersöka det parasitära trycket på dessa beslöt projektgruppen att noggrant dokumentera fölens parasitstatus avseende spolmask, blodmask och fölmask under betessäsongen 2006. En plan för provtagning gjordes upp via Vidilab i Enköping.

Fyra provtagningar per föl

Färskare träckprover togs från varje enskilt föl, lades därefter direkt i märkt plastpåse och levererades samma dag till laboratoriet där de analyserades avseende spolmask, blodmask och fölmask. Någon föränd-

ring av avmaskningsrutinerna gjordes inte under säsongen 2006 varför fölen omedelbart efter provtagning vid två tillfällen avmaskades med ett ivermectinpreparat enligt gängse rutiner.

Ett enda infekterat föl kan förorena betena med tiotals miljoner ägg om dagen.

Fölen provtogs fyra gånger: 8 augusti, 6 september samt 7 och 25 oktober. Resultaten avseende spolmask redovisas i diagram 1 som

”EPG” (Eggs Per Gram, ägg per gram träck) vilket är det vedertagna sättet att analysera maskbörda. Av diagrammet framgår också fölens ålder vid den första provtagningen.

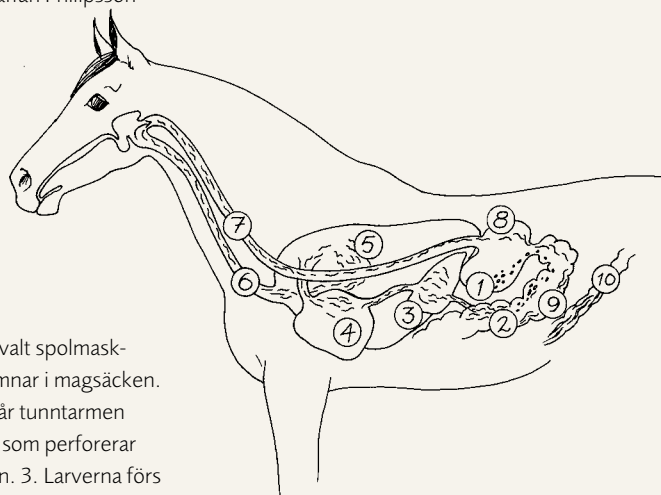
Samtidigt med den första provtagningen den 8 augusti avmaskades samtliga föl med ivermectin. Tio dagar senare gjordes en extra provtagning på de fem kraftigast infekterade fölen för att undersöka ivermectinets effekt mot spolmask. Resultaten redovisas i diagram 2.

Två preparat användes

Under hösten 2006 beslutades att avmaska fölen mot spolmask den 25 oktober. Diskussion kring preparatval gjorde att projektgruppen valde att avmaska fölen med två olika preparat som båda uppges ha effekt mot spolmask. Hästarna grupperades så att

Spolmaskens livscykel

Illustration: Staffan Philipsson



1. Hästen har svält spolmask-äggen vilka hamnar i magsäcken.
2. När äggen når tunntarmen kläcks larverna som perforerar tarmslemhinnan. 3. Larverna förs med blodet till levern. 4. Larverna passerar hjärtat. 5. Larverna har nått lungorna där de växer till sig. 6. Larverna tar sig via luftvägarna upp till hästens svalg. 7. Hästen hostar upp larverna som sedan sväljs.
8. Detta larvstadium passerar magsäcken på sin väg till tunntarmen. 9. I tunntarmen utvecklas larverna till fullvuxna spolmaskar. 10. I tarmen utsöndrar de fullvuxna spolmask-honorna rikligt med ägg som hamnar på betet via hästens avföring.

två hästar med ungefär lika parasitbörda fick var sitt preparat, innehållande fenbendazol respektive pyrantel, i rekommenderad dos.

För att undvika kraftiga spolmaskinfektioner hos fölen är det viktigt med en god beteshygien

Ytterligare en avmaskning av samtliga föl gjordes den 7 november med pyrantel.

Fölen hölls på box under två dygn efter utförd avmaskning. All träck samlades in och inspekterades utan att några synliga maskar hittades. Fölen provtogs på samma sätt som tidigare den 6 november, 21 november och den 4 december.

Ett föl hade en låg utskiljning av ägg vid första provtagningsstillfället vilket kan förklaras med att hon inte svalde tillräcklig mängd av preparatet. I övrigt var effekten mot spolmask fullständig för båda preparaten. Dessa resultat motsäger den vanliga uppfattningen att pyrantel skulle ha en sämre effekt mot spolmask än fenbendazol. Den tredje prov-

tagningen bekräftade att båda dessa preparat har en kortvarigare effekt mot utskiljning av blodmaskäggen än avermektiner.

Ivermektinbehandling saknade effekt

För att utreda var på Erikssund som det fanns mest spolmaskäggen kontaktades Institutet för jordbruks- och miljöteknik, JTI, som i forskningsprojekt har arbetat med metoder för jordprovtagning avseende spolmaskäggen. Även dessa prover skickades till Vidilab i Enköping för analys. De högsta värdena konstaterades på de permanenta betesmarker som omgärdar det lösdriftsstall där man under åren haft unghästgrupper gående på vintrarna.

Erfarenhet av dålig effekt av avermektiner (bland annat ivermektin) mot spolmask finns på svenska stuterier. Vetenskapliga rapporter från Holland, Tyskland och Kanada bekräftar utebliven behandlingseffekt vid behandling med avermektiner och milbemyciner mot spolmask.

Undersökningen på Erikssund, som redovisas i diagram 2, bekräftar detta genom att visa att ivermektinbehandling saknade effekt mot hästens spolmask. Hos fyra av fem föl ökade äggutskiljningen efter behandling medan den marginellt sänktes på det femte fölet, som också var det äldsta i kullen. Under hela undersökningsperioden kunde däremot konstatera att ivermektin hade fullgod effekt mot blodmaskar.

I och med att ivermektin saknade avmaskningseffekt mot hästens spolmask kunde fölgruppen betraktas som obehandlad mot denna

parasit. Det gick därmed att följa det naturliga infektionsförloppet på Erikssund under säsongen 2006 fram till avmaskningen med alternativa preparat den 25 oktober.

Beteshygien och strategiska avmaskningar

Först kan konstateras att tre föl - nr 1, 9 och 11 (se diagram 1) - inte utvecklade någon påtaglig infektion på betet. Vidare framgår att inget föl började utskilja ägg innan 3 måna-

ders ålder, vilket överensstämmer med parasitens livscykel. Den största äggutskiljningen förelåg vid cirka fem månaders ålder, därefter tycks fölen själva ha börjat stöta bort maskarna från tarmen.

Det är känt att hästar i god kondition utvecklar immunitet mot spolmask med stigande ålder. Det har därför befarats att avmaskning av föl med rimliga infektionsnivåer kan göra mer skada än nytta eftersom immunitetsutvecklingen kan fördröjas.

För att undvika kraftiga spolmaskinfektioner hos fölen är det viktigt med en god beteshygien. Permanenta unghästbeten bör undvikas och strategiska avmaskningar med preparat som är effektiva mot spolmask bör genomföras. 🐾

FOTNOT:

Studien finansierades av Institutet för jordbruks- och miljöteknik, JTI samt Vidilab i Enköping.

Avmaskningspreparat, olika substansgrupper

I Sverige godkända preparat som i FASS VET. 2007 uppges ha effekt mot hästens spolmask (*Parascaris equorum*):

Substansgrupp	Aktiv substans	Godkända preparat
Avermektiner	ivermektin	Bimectin vet., oral pasta Eraquell vet., oral pasta Ivomec vet., oral pasta Noromectin vet., oral pasta
	ivermectin + prazikvantel	Equimax vet., oral gel Ivomec Comp, oral pasta
Milbemyciner	moxidektin	Cydectin vet., oral gel
	moxidektin+prazikvantel	Cydectin comp vet, oral gel
Tetrahydropyrimidiner	pyrantel	Banminth vet, oral pasta Banminth vet, oralt pulver Fyrantel vet, oral pasta
	Benzimidazoler	febantel
fenbendazol		Axilur vet, oral pasta Axilur vet, granulat Axilur vet, oral suspension

Parasitprojektet på Erikssund 2006

- slutsatser:

- 1) Fölen infekterades sannolikt under sina första levnadsveckor med infektionsdugliga spolmaskägg och belastades i allmänhet med en ansevärd infektionsbörda.
- 2) De femton fölen, som alla var i god kondition, påverkades inte kliniskt av sin spolmaskinfektion.
- 3) Fölen utvecklade immunitet mot spolmask.
- 4) Den största mängden smittdugliga spolmaskägg återfanns på det permanenta betet.
- 5) Stora individuella variationer i spolmaskbördan motiverar individuell provtagning för effektiv behandling.
- 6) Ivermektin saknade effekt mot hästens spolmask men hade fullgod effekt mot blodmask.
- 7) Pyrantel och fenbendazol hade fullgod effekt mot hästens spolmask

Nära 1000 dagars väntan...eller?



Usch vilket tålamod jag behöver! Jag börjar redan efter Kriterieauktionen fundera på nästa års betäckningar. Vilka hingstar gick bra på auktionen, och vilka kommer att vara populära om tre år? Hur mycket ska marknaden betala för den risk jag som uppfödare tvingas ta i form av hingsbeslut som inte alla gånger känns klockrena?

Nästa stora steg i den långa vandringen mot Elitauktionen blir Vinternumret med alla hingstannonser. Om tiden räcker till hinner jag också fram till datorn för att köra testparningar via Blodbanken. Oj, vad mycket jag lär mig om mina fölston - positivt och negativt. Därefter funderar jag över om jag borde satsa på amerikanskt eller franskt, samt - det mest spännande: hur stor inavelskoefficient vågar jag mig på?

Oftast är jag vid årsskiftet till 75 procent klar över vilka hingstar jag vill använda. Januari och februari går åt till att diskutera idéerna med andra så kallade experter inom branschen. Åsikterna är lika många som personerna jag frågar och ändringarna blir många. Avelsvärderingsnämnden kör sina godkännanden i februari och de har ju alltid mer rätt att bestämma hingstvalet än jag som stoägare har. Därför får listan revideras en gång till. Före den 1 april ska listan vara helt klar.

Andra kvartalet används telefonen frekvent till att kolla "brunstig?", "betäckt?" och glädjebeskedet "dräktig?". Elva månaders väntan tar vid, men under tiden får jag försöka bli av med det årets ettåringar. Om allt går väl kommer svaret elva månader senare: ett välskapt föl! Hingst? Yes, chansen till vinst ökar. Ett sto? Hoppas marknaden är med mig. När ska vi uppfödare kräva samma prispengar för stona i årgångsloppen till och med fyraårssäsongen?

Tio dagar senare kommer den "tråkiga" nyheten: hingstägaren har järnkoll och skickar fakturan med tio dagars förfallotid. Han behöver inte vänta, och inte heller bry sig om eventuella defekter på fölet.

Därefter följer en underbar tid. Från ena dagens "oj som fölet ser ut" till "vad fin han har blivit!" strax efter.

Januari betyder tre saker: Årets Hästgala, Prix d'Amérique och funderingar på vilka hästar som kan anmälas till Elitauktionen. På årets gala i Göteborg hade jag förmånen att delta med min uppfödning M.T. Cheyenne. Vilken stolthet jag kände när vinnaren utropades. Mitt fölsto Southwind Sweetbays lilla son med delägda Pine Chip, och som jag sett sedan han var två dagar gammal, vann priset Årets tvååring. Att han såldes till ett för lågt pris på Elitauktionen 2005 spelade inte längre den minsta roll.

Prix d'Amérique försöker jag alltid åka till, och då följer Bill Ingvarsson med. Bill är viktig, det är han som sköter alla nyblivna ettåringar, och kan via hästarnas psyke och exteriör hjälpa mig bedöma vilka som skall anmälas till Elitauktionen.

Därefter väntan på vilka som godkänts till auktionen och sedan röntgen med eller utan åtgärd. Katalogen kommer och jag jämför och funderar: hur står sig mina i den enormt fina konkurrensen? Bill med familj börjar finisharbetet och den stora Examensdagen kommer. Då får jag svaret på de frågor jag ställde mig hösten 2004: hur är häst- respektive spelmarknaden, totoskatten, politikerna, börsen och konjunkturen våren 2007? Vilka trender sätter tränarna i år? Vilka hingstar drar mest intresse i år? Kvällen närmar sig, och svaret skall komma.

Får jag 225 000 kronor i snitt så att jag inte förlorar för mycket pengar på auktionshästarna? Å andra sidan, om en M.T.-häst blir årets tvååring 2008, eller vinner Kriteriet eller Derbyt så är allt förlåtet. Eller?

Jag som uppfödare får vänta mer än 1 000 dagar ytterligare på svaret: Hur tänkte jag egentligen hösten 2004?

Håkan Karlsson
Misty Trotting

Information från STC

Christina Olsson, avd. chef Avel, STC

Betäcka sto utomlands

Har du för avsikt att åka utomlands och betäcka ditt sto så behövs tillfälligt exportcertifikat för avel. Ett sådant får du genom att ringa eller maila STC och uppge stoets namn och registreringsnummer. I Frankrike vill man dessutom gärna veta vilken hingst stoet skall gå till. I vissa länder är ett sådant certifikat ett krav för att ditt sto skall betäckas. I dagsläget behövs dock inget exportcertifikat till Danmark eller Finland. För betäckning utomlands gäller det lands regler där betäckning sker. För att en eventuell avkomma skall kunna registreras i Sverige krävs en godkänd utländsk sprängsedel som kontrolleras med förbundet i det landet betäckning skett. För ston som stannar längre än 90 dygn i Frankrike kräver de franska myndigheterna chipsmärkning.

Egen hingst på eget sto

Även under 2007 finns det möjlighet att använda egen hingst till eget sto. Avkomman registreras med tillgång till samtliga tävlingar, uppfödarpremier och premielopp. En förutsättning för detta är dock att betäckningsbevis är löst före första betäckning eller senast den 1 april. Dessutom måste språngrulla föras och föredovisning lämnas. Hingst och sto måste också ägas i enlighet med Registreringsreglemente 2007 6 kap 8§. Har du för avsikt att använda egen hingst på eget sto, kontakta STC, avel, för närmare upplysningar.

Spelutvecklingen

Travhästen följer spelutvecklingen

Omsättning vecka 18

Spelform	Mkr	Procent
V75	72,9	-23,2
V64	14,5	-19,2
V65 sön	6,2	0,6
V65 vardag	16,1	-9,1
V5	4,9	-10,6
V4	4,5	2,6
V3	1,3	-2,2
DD	36,5	0,7
LD	3,5	11,0
V/P	29,1	-0,0
Trio	5,8	-1,6
Tvilling	10,2	34,7
Komb	1,8	0,9
Totalt veckan	207,3	-10,5

Accumulerad omsättning 3 881 mkr, vilket är +/- 0,0% mot fjolåret.

Inga genvägar Senskador tar tid

I jobbet på ATG Hästklirik på Bergsåker tillhör sen- och gaffelbandsskador vardagen för veterinär Catarina Fischerström. – De flesta sådana skador tar lång tid att läka och det gäller att inte tappa tålamodet och dra igång träningen för tidigt.

Det finns inga mirakelkurer för att läka sen- och gaffelbandsskador. Någon form av behandling i kombination med träningsprogram och uppföljning med ultraljud är idag den gängse metoden. Catarina Fischerström använder både preparat och kirurgiska metoder i behandlingen av sen- och gaffelbandsskador beroende på hur skadan ser ut och var den sitter.

Gaffelbandsskador är vanliga på travhästarna framför allt bak. Många gaffelbandsskador behandlas på samma sätt som en senskada, men vissa skador kräver operativa ingrepp för att läka bra. Det handlar till exempel om kroniska gaffelbandstendinit.

– Kroniska skador är besvärliga eftersom de ofta går upp igen gång på gång och ger svullnader och små blödningar. För varje gång en skada går upp försämras prognosen.

I sådana fall kan Catarina Fischerström välja att stilettera för att stimulera nybildningen av blodkärl och att få en ökad blodcirkulation. I andra fall görs en klyvning. Allt för att underlätta avläkningen av skadan.

Bildar nya senceller

Senskador är vanligast fram på travhästar. Efter det akuta stadiet vid en senskada och där senan saknar täthet (syns som svarta hål eller mörka partier vid en ultraljudsundersökning) använder Catarina Fischerström preparatet Acell. Acell injiceras i de hål-



Det finns inga mirakelkurer när det gäller sen- och gaffelbandsskador: – De flesta sådana skador tar lång tid att läka och det gäller att inte dra igång träningen för tidigt, säger veterinär Catharina Fischerström. Foto: Lena Karlsson

rum som uppstår av blödningar och när fibrerna i senan förstörs. Preparatet måste läggas på rätt ställe och fördelas i flera doser i det skadade området.

Injektionerna sker under ultraljudsguidning. Sedan drar preparatet till sig stamceller som i sin tur omvandlas till den typ av celler man vill ha på det aktuella stället:

– I det här fallet injiceras ämnet i senor och då bildas nya senfibrer.

Behandlingen kan kombineras med kirurgi, där ytliga böjsenans förstärkningsband skärs av för att förlänga/avlasta ytliga böjsenan. Vid höga gaffelbandsskador kombineras ofta injektion med A-cell och kirurgisk

klyvning av en stram fascia (hinna) för att ge plats åt gaffelbandet och öka genomblödningen.

Finare läkning

Tillverkaren hävdar att behandlingen med Acell förkortar läkningstiden.

– Vad jag kan säga efter att ha använt medlet i ett par års tid är att det har bättre effekt än många andra metoder och att slutresultatet blir finare. Skadan läker utan lika mycket ärrvävnad som vid andra behandlingsmetoder. Sedan är det viktigt att hästen ändå får den tid som krävs. En sådan här skada tar ändå lång tid att läka och det går inte att korta



Texter:

Lena Karlsson

Senskada i akutskedet

Vid en sen- eller gaffelbandsskada är det viktigt att kyla skadan upprepade gånger under två-tre dagar. Sedan bandageras skadan med exempelvis ett zinkaband för att skapa ett mottryck och begränsa svullnaden.

I ett akut skede kan veterinären ge något antiinflammatoriskt preparat som till exempel kortison som allmänbehandling.

ner tiden så mycket, säger Catarina Fischerström. Naturligtvis är läknings-tiden beroende av hur omfattande skadan var från början.

Successivt ökad belastning

Den medicinska behandlingen måste också följas av ett rehabiliteringsprogram med motion under kontrollerade former och en successivt ökad belastning. Det för att stärka de nybildade senfibrerna och vänja dem vid belastning. Hur läkningen fortlöper övervakas med regelbundna ultraljudskontroller.

– Uppföljningen är väldigt viktig.

En häst som haft en sen- eller gaffelbandsskada är vanligtvis inte längre lika hållbar.

Ofta orsakas sen- och gaffelbandsskador av överansträngning eller banunderlag. Men skadorna kan också ha andra orsaker:

– Sen- och gaffelbandsskador kan vara sekundära skador som är resultat av ren överbelastning. Grundorsaken kan vara en hälta i ett annat ben. Därför bör man hältundersöka hela hästen när den blivit tillräckligt frisk för att klara en undersökning, säger Catarina Fischerström. 🐾

Fakta Acell

Preparatet har tagits fram på humansidan för att stimulera läkning av stora sår, till exempel brännskador. Används då som ett stort plåster. Framställs av urinblåsor från svin. I pulverform kan preparatet blandas ut och injiceras i exempelvis en skadad sena eller gaffelband. Preparatet innehåller hyaluronsyra (som också finns naturligt i hästens kropp), protein och kroppsegna antiinflammatoriska ämnen. Acell drar till sig stamceller från benmärg och blod och omvandlas till den vävnad som behövs där det injiceras.

Genteknik och stamceller

Stamcellsbehandling och genterapi kan vara framtidens metoder att förbättra läkningen av sen- och gaffelbandsskador.

Jonas Tornell driver veterinärklinik i skånska Spannarps. Dit kommer många topphästar både från trav- och ridsporten för att behandlas för olika problem.

I sitt arbete har han sett de flesta typer av sen- och gaffelbandsskador. Inte minst under tiden som veterinär för svenska landslaget i fälttävlan åren 1997-2002. Senskador är inte ovanliga inom galoppen och fälttävlan där hästarna belastats hårt under tävlingsmomenten. Framför allt i fälttävlan är påfrestningen på hästarna hög i terrängritten, som är långvarig och mycket ansträngande. Det gör hästarna trötta i muskulaturen. Och en trött häst drabbas lättare av skador.

Travhästar drabbas däremot många gånger av senskador under träning. Orsaken är ofta ett för mjukt eller annat opassande underlag. Inte sällan händer det i samband med nya träningsmetoder som träning i djupsandbana. Då det kan vara svårt att veta hur trött hästen egentligen är.

– Det är viktigt hur hästen tränas. Används ett okonventionellt tränings-sätt är det viktigt att hitta en metod

för att veta hur hårt man tränar. Att använda pulsmätare kan vara ett sätt, säger Jonas Tornell.

Ultraljud nödvändigt

En senskada innebär att fibrerna i senan har överbelastats och i bästa fall blir det en varning, i sämsta fall kan det gå så illa att senan nästan går av. Men det händer också att senan går av.

Ultraljudet används för att hitta och diagnosticera skador.

– Ultraljudet är viktigt för att kunna ställa rätt diagnos och se exakt var skadan sitter för att kunna placera preparaten på rätt ställe.

Jonas Tornell har använt Acell under ett par års tid och anser att preparatet visat sig ge mycket snabbare läkning:

– Jag har studerat det på tio hästar och övervakat läkningen med ultraljud och sett att läkningstiden halverats i de fallen. Jag har också kunnat konstatera att hästarna också hållit för tävling.

Nya preparat och tekniker

Ortokin är ett preparat som ursprungligen togs fram för behandling av ledinflammationer men det har även prövats på senskador. Ur blod från hästen framställs ett koncentrat av kroppsegna antiinflammatoriska celler och Jonas Tornell har provat preparatet i forskningssyfte.

– Nu inriktar sig forskarna på att förbättra metoden för att kunna ta ut exakt de celler som behövs för att få



Veterinär Jonas Tornell. Foto: Mia Törnberg

en specifik och snabbare läkning av till exempel en senskada, säger Jonas Tornell.

Genteknik i framtiden

Den modernaste metoden idag är dock behandling med preparat av rena stamceller. Det forskas även kring genterapi men det är ännu långt kvar inom området, liksom till ett rimligt pris.

– Hade jag haft möjlighet idag att använda till exempelvis stamcellsbehandling hade jag säkert valt den metoden. Men metoden är ännu inte kommersiellt tillgänglig. 🐾

Transplantation av benmarg ger bättre läkning

Veterinär Palle Brink, klinikchef vid ATG Hästkliniken på Jägersro, har använt benmärgstransplantation (BMT) vid behandling av sen- och gaffelbandsskador sedan 2002. Hans erfarenhet är att metoden ger en förbättrad men inte direkt snabbare läkning.

Metoden att transplantera benmarg till en skadad sena började användas i USA på 1990-talet.

Genom att suga ut benmarg från hästens bröstben fås en röd, tjockflytande vätska som bland annat innehåller stamceller, växthormoner och fibrin (protein). Vätskan injiceras i senans skadade delar med hjälp av kanyler.

En forskningsstudie i USA genomförd av dr Douglas Herthel har visat att en skadad sena läkte mer stabilt hos hästarna som behandlats med BMT än skadorna på hästarna i kontrollgruppen som behandlades på konventionellt sätt.

Palle Brink gör idag transplantationen på stående häst. Men i ungefär en tredjedel av fallen görs den med hästen i narkos. Är det en trav- eller galopphest som skadat den ytliga böjsenan gör Palle Brink oftast ett kirurgiskt ingrepp genom artroskopi i förstärkningsbandet till den ytliga böjsenan.

– Det har visat sig förbättra prognosen för att komma tillbaka i full tävlingskondition men en sådan operation kan inte göras stående.

Hästen sövs och läggs också om den inte förväntas kunna stå fullständigt stilla under operationen på grund av ålder, beteende eller andra orsaker.



Idag gör Palle Brink ofta benmärgstransplantationer på stående häst men momentet att suga ut benmärgen ur bröstbenet med en sylvass kanyl någon centimeter från hjärtat kan vara riskfyllt varför vissa hästar ändå sövs och läggs.

– Själva placeringen av kanylerna i centrum av skadan kräver millimeterprecision. Dessutom borras den sylvassa benmärgskanylen in i bröstkotpelaren cirka en-två centimeter från hjärtat. Därför kan en orolig häst äventyra resultatet och göra operationen riskfylld.

Måste jobba snabbt

Själva operationen tar cirka 45 minuter. Under hela operationen utnyttjas ultraljudet, först för att lokalisera lämpligt ställe att gå in i bröstbenet, sedan för att lokalisera skadorna i senan exakt och att sätta kanylerna. Vanligtvis använder Palle Brink 6-10



Text och foto:
Lena Karlsson

enmärg

kanyler som han sätter in i den skadade senan i förväg och som benmärgen sedan ska fördelas mellan. 30 milliliter benmärg tas från bröstbenet och tumregeln är att 2 milliliter benmärg fördelas per kanyl.

– Man måste jobba snabbt när man väl sugit ut benmärgen eftersom den börjar koagulera efter 3-5 minuter och blir trögflytande, säger Palle Brink.

Efter ingreppet bandageras det behandlade benet medan ingångshålet vid bröstbenet inte kräver någon ytterligare åtgärd.

– Det här är ett relativt billigt ingrepp; 6 500 kronor inklusive moms. Hästen kan gå hem samma dag och förutom rehabiliteringsprogram och uppföljning av läkningen med ultraljud behövs ingen eftervård, säger Palle Brink.

Går inte snabbare

Hans erfarenhet är att sen- och gaffelbandsskador, som behandlats med benmärgstransplantat, får en förbättrad läkning. Klinisk forskning visar att produktionen av elastiskt collagen (senfiber-protein) blir bättre och bildandet av oelastisk fibrös vävnad blir mindre. Därför blir läkningen bättre rent kvalitetsmässigt och den skadade senan ofta mindre svullen med behandling med BMT.

– Men läkningen går inte snabbare. Jag håller fast vid att konvalescensstiden blir densamma som vid konventionell behandling med minst 3-4 månader för full styrka av senan. Men hästen kan snabbare komma igång med skritträning och annan mindre krävande träning, varför hästen inte förlorar så mycket i styrka och kondition. Därför är min uppfattning att BMT är den bästa, mest realistiska och ekonomiska behandlingsmetoden som finns idag.



Omkring 30 milliliter benmärg tas från kotbenet och fördelas sedan i olika sprutor för att injiceras i skada. När benmärgen tagits måste kirurgen jobba snabbt - efter bara ett par minuter börjar benmärgen koagulera och bli trögflytande.

Optimalt i framtiden

Han följer noggrant upp alla sina patienter men menar att det tar tid, kanske år, att få en uppfattning om prognosen på lite längre sikt. Han menar också att metoden inte passar alla typer av skador:

– När det är en central fibersprängning med en blödning har man god nytta av den här tekniken. Men jag använder den mer sällan vid en kronisk, diffus inflammation. Då är det svårare att sätta injektionerna precis rätt och effekten av behandlingen ser också ut att vara kraftigt nedsatt vid kroniska fall.

Vad eller vilket ämne i benmärgen som gör att läkningen blir bättre är ännu inte klarlagt. Sannolikt bidrar också injektionerna till att stimulera läkningen genom ökad blodcirkulation.

– Den optimala behandlingen i framtiden tror jag blir en kombination av benmärgstransplantat och renodlade stamceller, säger Palle Brink. 🐾

Fotnot: Palle Brink är Europaspecialist i hästkirurgi (Diplomat in European College of Veterinarian Surgeons) och har specialistkompetens i hästens sjukdomar.



Benmärgen injiceras i senan genom kanyler som satts in i förväg och kan justeras med hjälp av ultraljudsbilden under ingreppet för att benmärgen ska komma exakt rätt i förhållande till skadan.



Idel ädel travadel till försäljning på Elitauktionen

Vid årets Elitauktion skall 100 ettåringar med förstklassig härstamning gå under klubban. Auktionen hålls precis som vanligt i mässhallen på Scandic Infra City i Upplands Väsby.

Visningen av hästarna startar klockan 15:00. Samtidigt öppnar även den branschmessa som blivit lite av en tradition i samband med auktionerna. I skrivande stund har 19 företag anmält intresse för årets mässa. Kvällens huvudattraktion inleds klockan 19:00 när den första hästen leds in i auktionsringen. Vi väntar oss som vanligt storpublik till denna tillställning, så var på plats i god tid.

Livesändning även i år

Kan du inte vara på plats när det händer, får du inte missa att Menhammar Stuteri även i år går in och sponsrar livesändningen av auktionen på Internet. Sändningen från auktionen kan följas från www.asvt.se eller www.menhammar.com. Observera dock att sändningen har en fördröjning med cirka 20 sekunder.

Dags att anmäla till Kriterieauktionen

Det börjar nu bli hög tid att anmäla din ettåring till årets Kriterieauktion. Sista anmälningsdag är den 5 juni. Auktionen, på Scandic Infra City i Upplands Väsby, kommer att pågå i dagarna tre mellan den 28-30 september i samband med Kriteriehelgen på Solvalla.

Inleder med Supertorsdag

Till den första auktionsdagen kommer de cirka 160 härstammingsmäsigt bästa hästarna att väljas ut för att skapa en Supertorsdag. En begränsande regel är dock att en säljare,



Visningen vid Elitauktionen startar kl 15:00, men många av hästarna finns på plats redan från arla morgonstund. Foto: Claes Kärrstrand

med vissa undantag, endast får sälja 60 procent av sina anmälda hästar denna dag. Läs mer om denna regel på hemsidan, www.asvt.se.

Alla anmälda hästar seedas och de som inte får plats på torsdagens auktion fördelas jämnt över fredagen och lördagen. Denna förändring mot tidigare års upplägg av Kriterieauktionen har tillkommit i nära samarbete med en grupp erfarna uppfödare, stora som små, som under flera år sålt häst på Trottex auktioner.

Auktioner varje månad

Sista tisdagen varje månad arrangerar Trottex en Internetauktion, öppen för alla typer av svenskegistrerade travhästar. Av de utbudna hästarna har hittills under 2006 och i början av 2007 cirka 70 procent sålts. Internetauktionerna erbjuder ett billigt och enkelt sätt att köpa och sälja häst. Mer information om Internetauktionerna finns på hem-



Vid fjolårets Elitauktion klubbades M.T.Danny Boy bort för 1 130 000 kr. Ska vi männe få se något miljonbud i år? Foto: Claes Kärrstrand

sidan, www.asvt.se. Det går givetvis lika bra att kontakta kansliet via e-mail trottex@asvt.se eller telefon 08-445 23 00.



Malabar Man.
Foto: Claes Kärstrand

Segerstatistik

Avelshingstar med minst 50 avkommor, 3-7 år.
Per den 25/4 2007

		Antal avkommor	Antal segrar	Seger- kvot	Ålders- fördelning		Antal avkommor	Antal segrar	Seger- kvot	Ålders- fördelning	
1	Malabar Man	51	11	21,57	4-5	57	Sugarcane Hanover	66	4	6,06	3-7
2	Rite On Line	106	21	19,81	3-5	58	Count's Pride	83	5	6,02	3-7
3	Defi d'Aunou	85	15	17,65	3-7	59	Meadowbranch Lucky	222	13	5,86	3-7
4	Muscles Yankee	66	11	16,67	3, 5-6	60	Comets Tail	206	12	5,83	3-6
5	General November	103	17	16,50	3-5	61	Union Shark	53	3	5,66	4, 6-7
6	Enjoy Lavec	85	14	16,47	3-6	62	Speedy Tomali	74	4	5,41	6-7
7	Pearsall Hanover	152	24	15,79	3-6	63	Dream Lover	114	6	5,26	5-7
8	Fast Photo	114	17	14,91	3-4	64	Wall Street Banker	325	17	5,23	3-6
9	Vip Tilly	61	9	14,75	5-7	65	Deliberate Speed	173	9	5,20	4-7
10	Pine Chip	362	53	14,64	3-7	66	Take Chances	58	3	5,17	5-6
11	Smasher	315	43	13,65	3-7	67	Progress Value	79	4	5,06	3-5
12	SJ's Photo	147	20	13,61	3-6	68	Gentle Star	241	12	4,98	3-7
13	Juliano Star	200	27	13,50	3-5	69	Earthquake	144	7	4,86	5-7
14	Super Arnie	528	71	13,45	3-7	70	Peace On Earth	190	9	4,74	3-7
15	Super Photo Kosmos	76	10	13,16	3-4	71	Extrem	85	4	4,71	6-7
16	Trade Balance	88	11	12,50	3-5	72	Good As Gold	194	9	4,64	3-5, 7
17	Mack Lobell	72	9	12,50	3, 6-7	73	Baron Karsk	166	7	4,22	4-7
18	Alf Palema	539	65	12,06	3-7	74	Victor Victor	96	4	4,17	3-5
19	Viking Kronos	156	18	11,54	5-7	75	Yankee Mustang	144	6	4,17	3-4
20	Supergill	162	18	11,11	3-7	76	Tres Solide L	145	6	4,14	3-7
21	Buvetier d'Aunou	144	16	11,11	3-7	77	Jolly Rocket	122	5	4,10	3-4
22	Zoot Suit	83	9	10,84	4-7	78	Foreign Office	361	14	3,88	3-7
23	Lindy's Crown	294	31	10,54	5-7	79	Dreammaster	55	2	3,64	3-4
24	Express Ride	222	23	10,36	3-7	80	Giant Force	141	5	3,55	6-7
25	Spotlite Lobell	495	49	9,90	3-7	81	Backstreet Guy	85	3	3,53	3-4, 6-7
26	David Raymond	93	9	9,68	5-6	82	Red Xing	98	3	3,06	3-5
27	Jobie Tempest	217	21	9,68	3-6	83	Frisky Frazer	69	2	2,90	3-4, 5
28	Tap In	344	33	9,59	3-7	84	Indus	69	2	2,90	3, 5, 7
29	Carmody Lobell	129	12	9,30	4-6	85	Dylan Lobell	78	2	2,56	5-6
30	Turbo Thrust	452	42	9,29	3-7	86	Meadow Gallant	120	3	2,50	3-7
31	The Bad Boy	141	13	9,22	3-7	87	Pale Amber	89	2	2,25	4-7
32	Extreme Dream	55	5	9,09	4-5	88	Indian Silver	93	2	2,15	3-5
33	Easy Lover	89	8	8,99	3-6	89	Tamin Sandy	51	1	1,96	6-7
34	Ganymede	57	5	8,77	3-6	90	Noble Tilly	52	1	1,92	6-7
35	Gidde Palema	162	14	8,64	3-4	91	Treasure Ås	55	1	1,82	5-7
36	Ride The Night	373	32	8,58	3-7	92	Foolish Crown	58	1	1,72	6-7
37	Barbeque	189	16	8,47	4-6	93	A Worthy Lad	125	2	1,60	5-7
38	Running Sea	261	22	8,43	3-7	94	Rosalind's Guy	64	1	1,56	5-7
39	Keepitinthefamily	180	15	8,33	3-6	95	Somatic	69	1	1,45	5, 7
40	Armbro Trick	132	11	8,33	3-5	96	Gum Ball	140	2	1,43	3-4, 6-7
41	Zoogin	217	18	8,29	3-6	97	Hitec Lou	73	1	1,37	3-7
42	King Lavec	121	10	8,26	4-7	98	Mr Drew	149	2	1,34	3-4, 6-7
43	Dancer's Victory	244	20	8,20	3-7	99	Huxtable Hornline	77	1	1,30	6-7
44	Buzzin Brian	216	17	7,87	3-7	100	Opus Broline	80	1	1,25	5-7
45	Copiad	225	17	7,56	4-7	101	Napoletano	114	1	0,88	4-7
46	Confident Victory	183	13	7,10	3-7	102	JR Broline	54	0	0,00	6-7
47	Starchip Entrprise	352	25	7,10	3-6	103	Scott S Hanover	56	0	0,00	4-7
48	Coktail Jet	155	11	7,10	3-7	104	Activity	59	0	0,00	3, 6-7
49	Silver Pine	472	33	6,99	3-7	105	On Guard	63	0	0,00	6-7
50	Zerberus	88	6	6,82	3-4	106	Kosar	71	0	0,00	3-5
51	Super Tilly	368	25	6,79	3-7	107	His Majesty	72	0	0,00	4-5, 7
52	Meadow Road	89	6	6,74	5-7	108	Lucky Tilly	75	0	0,00	4-7
53	Beseiged	104	7	6,73	3-7	109	Kodac	79	0	0,00	3-5
54	Smok'n Lantern	225	15	6,67	3-5	110	Armbro Kissed	103	0	0,00	5, 7
55	Giant Chill	429	27	6,29	3-7	111	Shibur	109	0	0,00	5-7
56	Victory Abroad	64	4	6,25	3-4						

Födda 2004, Per den 25/4 2007

Rankad på snitt per registrerad avkomma.

Hingstar med minst 20 avkommor.

Fadershingst Årgång 04	Antal avkommor	Antal segrar	Segerkvot	Startat	Procent	Insprungna pengar	
						Totalt	Snitt
1 Armbro Trick (US)	32	2	6,25%	5	15,63%	825 800 kr	25 806 kr
2 Pine Chip (US)	122	5	4,10%	23	18,85%	1 912 959 kr	15 680 kr
3 Starchip Entrprise (US)	95	5	5,26%	17	17,89%	1 165 625 kr	12 270 kr
4 Malabar Circle Ås*	95	1	1,05%	14	14,74%	1 076 300 kr	11 329 kr
5 Red Xing (US)	20	2	10,00%	4	20,00%	209 100 kr	10 455 kr
6 Jobie Tempest (US)	61	4	6,56%	13	21,31%	619 500 kr	10 156 kr
7 Running Sea (US)	50	2	4,00%	7	14,00%	489 300 kr	9 786 kr
8 Frisky Frazer (US)	24	1	4,17%	3	12,50%	214 500 kr	8 938 kr
9 Super Arnie (US)	105	4	3,81%	21	20,00%	872 800 kr	8 312 kr
10 Comets Tail (US)	42	2	4,76%	9	21,43%	327 500 kr	7 798 kr
11 Silver Pine (US)	86	5	5,81%	13	15,12%	660 000 kr	7 674 kr
12 Enjoy Lavec	22	2	9,09%	5	22,73%	160 593 kr	7 300 kr
13 Express Ride (US)	38	5	13,16%	8	21,05%	271 200 kr	7 137 kr
14 Zerberus (D)	70	5	7,14%	13	18,57%	476 700 kr	6 810 kr
15 Fast Photo (US)	39	3	7,69%	7	17,95%	264 144 kr	6 773 kr
16 Scarlet Knight (US)*	52	5	9,62%	10	19,23%	331 586 kr	6 377 kr
17 Turbo Thrust (US)	56	2	3,57%	11	19,64%	351 100 kr	6 270 kr
18 Spotlight Lobell (US)	100	6	6,00%	16	16,00%	603 915 kr	6 039 kr
19 Smok'n Lantern (US)	68	6	8,82%	17	25,00%	362 014 kr	5 324 kr
20 Super Tilly	39	2	5,13%	3	7,69%	206 974 kr	5 307 kr
21 Rite On Line (US)	31	1	3,23%	6	19,35%	157 000 kr	5 065 kr
22 Supergill (US)	34	2	5,88%	8	23,53%	170 500 kr	5 015 kr
23 Alf Palema (US)	99	8	8,08%	15	15,15%	490 726 kr	4 957 kr
24 Pearsall Hanover (US)	21	0	0,00%	4	19,05%	98 043 kr	4 669 kr
25 Gidde Palema	102	7	6,86%	13	12,75%	470 850 kr	4 616 kr
26 General November (D)	25	2	8,00%	4	16,00%	106 500 kr	4 260 kr
27 Victory Abroad (US)	40	1	2,50%	6	15,00%	166 949 kr	4 174 kr
28 Good As Gold	66	0	0,00%	9	13,64%	268 500 kr	4 068 kr
29 Igor Brick	22	0	0,00%	6	27,27%	89 000 kr	4 045 kr
30 Juliano Star (F)	48	2	4,17%	10	20,83%	183 200 kr	3 817 kr
31 Cocktail Jet (F)	62	0	0,00%	13	20,97%	186 659 kr	3 011 kr
32 Indus (DK)	22	0	0,00%	1	4,55%	61 500 kr	2 795 kr
33 Smasher (US)	43	2	4,65%	3	6,98%	115 438 kr	2 685 kr
34 Wall Street Banker (US)	66	0	0,00%	9	13,64%	158 677 kr	2 404 kr
35 Dreamaster (US)	33	0	0,00%	7	21,21%	76 300 kr	2 312 kr
36 Staro Showbiz*	68	1	1,47%	8	11,76%	153 100 kr	2 251 kr
37 Victory Party*	100	1	1,00%	6	6,00%	216 000 kr	2 160 kr
38 The Bad Boy	20	0	0,00%	2	10,00%	43 000 kr	2 150 kr
39 Giant Chill (US)	31	0	0,00%	3	9,68%	61 000 kr	1 968 kr
40 Rydens Sensation*	30	0	0,00%	7	23,33%	44 800 kr	1 493 kr
41 Jolly Rocket	38	2	5,26%	4	10,53%	55 800 kr	1 468 kr
42 Tap In (US)	68	1	1,47%	8	11,76%	73 500 kr	1 081 kr
43 Dancer's Victory (US)	23	0	0,00%	1	4,35%	24 500 kr	1 065 kr
44 Eastender	22	0	0,00%	4	18,18%	20 500 kr	932 kr
45 Express Lavec*	59	2	3,39%	3	5,08%	52 000 kr	881 kr
46 Gentle Star (N)	55	0	0,00%	4	7,27%	48 472 kr	881 kr
47 Dell Ridge Image (CA)	22	0	0,00%	2	9,09%	15 500 kr	705 kr
48 Goetmals Wood (F)*	28	0	0,00%	3	10,71%	15 500 kr	554 kr
49 Mr Drew (US)	27	0	0,00%	2	7,41%	13 000 kr	481 kr
50 Trade Balance (US)	26	0	0,00%	2	7,69%	11 500 kr	442 kr
51 Peace On Earth	43	0	0,00%	3	6,98%	13 000 kr	302 kr
52 Foreign Office (F)	40	0	0,00%	2	5,00%	9 500 kr	238 kr
53 Kodac (US)	22	0	0,00%	1	4,55%	4 200 kr	191 kr
54 Zoogin	20	0	0,00%	2	10,00%	3 500 kr	175 kr
55 Kosar (US)	21	0	0,00%	1	4,76%	2 500 kr	119 kr
56 Royal Prestige (US)	26	0	0,00%	2	7,69%	2 000 kr	77 kr
57 Yankee Mustang (US)	56	0	0,00%	2	3,57%	3 500 kr	63 kr
58 Indian Silver (SF)	20	0	0,00%	1	5,00%	0 kr	0 kr
59 Tres Solide L	21	0	0,00%	0	0,00%	0 kr	0 kr
60 Dungeness (US)	25	0	0,00%	0	0,00%	0 kr	0 kr
61 Com Hector*	30	0	0,00%	0	0,00%	0 kr	0 kr
62 Egon Lavec*	30	0	0,00%	1	3,33%	0 kr	0 kr
Totalt	2901	101	3,48%	407	14,03%	15 087 824kr	5201 kr

* = första årgången

Födda 2003, per den 25/4 2007

Rankad på snitt per registrerad avkomma.

Hingstar med minst 20 avkommor.

Fadershingst Årgång 03	Antal avkommor	Antal segrar	Segerkvot	Startat	Procent	Insprungna pengar Totalt	Snitt
1 Pearsall Hanover (US)	47	6	12,77%	25	53,19%	5 147 356 kr	109 518 kr
2 Express Ride (US)	31	8	25,81%	22	70,97%	2 682 753 kr	86 540 kr
3 Juliano Star (F)	71	17	23,94%	43	60,56%	4 700 131 kr	66 199 kr
4 Alf Palema (US)	120	17	14,17%	73	60,83%	7 647 840 kr	63 732 kr
5 Zoogin	32	2	6,25%	15	46,88%	1 978 277 kr	61 821 kr
6 Supergill (US)	45	9	20,00%	29	64,44%	2 662 610 kr	59 169 kr
7 Victory Abroad (US)*	24	3	12,50%	13	54,17%	1 418 782 kr	59 116 kr
8 Super Arnie (US)	102	19	18,63%	58	56,86%	5 829 353 kr	57 151 kr
9 Good As Gold	58	5	8,62%	29	50,00%	3 063 517 kr	52 819 kr
10 Pine Chip (US)	131	30	22,90%	87	66,41%	6 730 102 kr	51 375 kr
11 Rite On Line (US)	52	14	26,92%	28	53,85%	2 572 964 kr	49 480 kr
12 Super Photo Kosmos (US)*	64	10	15,63%	45	70,31%	3 001 396 kr	46 897 kr
13 Enjoy Lavec	29	4	13,79%	17	58,62%	1 330 238 kr	45 870 kr
14 Gentle Star (N)	31	1	3,23%	13	41,94%	1 413 313 kr	45 591 kr
15 Spotlight Lobell (US)	97	13	13,40%	60	61,86%	3 982 701 kr	41 059 kr
16 Fast Photo (US)*	75	14	18,67%	44	58,67%	3 069 025 kr	40 920 kr
17 Dreamaster (US)*	23	2	8,70%	16	69,57%	890 896 kr	38 735 kr
18 Tap In (US)	46	5	10,87%	25	54,35%	1 697 668 kr	36 906 kr
19 Jobie Tempest (US)	66	8	12,12%	36	54,55%	2 066 044 kr	31 304 kr
20 Comets Tail (US)	44	3	6,82%	23	52,27%	1 274 852 kr	28 974 kr
21 Barbeque (US)	52	5	9,62%	20	38,46%	1 343 626 kr	25 839 kr
22 Turbo Thrust (US)	92	12	13,04%	46	50,00%	2 350 750 kr	25 552 kr
23 Super Tilly	56	5	8,93%	26	46,43%	1 419 505 kr	25 348 kr
24 Gidde Palema *	60	7	11,67%	30	50,00%	1 476 000 kr	24 600 kr
25 Running Sea (US)	82	5	6,10%	48	58,54%	1 998 689 kr	24 374 kr
26 Buvetier d'Aunou (F)	23	5	21,74%	11	47,83%	545 358 kr	23 711 kr
27 Dancer's Victory (US)	54	5	9,26%	29	53,70%	1 193 648 kr	22 105 kr
28 Smok'n Lantern (US)	71	4	5,63%	34	47,89%	1 564 193 kr	22 031 kr
29 Trade Balance (US)	24	6	25,00%	11	45,83%	451 800 kr	18 825 kr
30 Buzzin Brian (US)	25	1	4,00%	10	40,00%	453 857 kr	18 154 kr
31 Silver Pine (US)	96	4	4,17%	43	44,79%	1 681 670 kr	17 517 kr
32 Starchip Entrprise (US)	79	6	7,59%	38	48,10%	1 295 657 kr	16 401 kr
33 Giant Cat (F)*	23	2	8,70%	10	43,48%	373 300 kr	16 230 kr
34 Armbro Trick (US)	52	2	3,85%	20	38,46%	837 309 kr	16 102 kr
35 Keepitinthe family (US)	43	4	9,30%	16	37,21%	677 895 kr	15 765 kr
36 Ride The Night (SF)	71	4	5,63%	29	40,85%	1 033 247 kr	14 553 kr
37 Yankee Mustang (US)*	88	6	6,82%	39	44,32%	1 277 289 kr	14 515 kr
38 Baron Karsk	21	1	4,76%	9	42,86%	286 023 kr	13 620 kr
39 Confident Victory (US)	36	2	5,56%	14	38,89%	487 509 kr	13 542 kr
40 Giant Chill (US)	101	11	10,89%	44	43,56%	1 353 282 kr	13 399 kr
41 Foreign Office (F)	64	4	6,25%	28	43,75%	831 062 kr	12 985 kr
42 Beseiged (US)	20	3	15,00%	7	35,00%	258 300 kr	12 915 kr
43 General November (D)	52	4	7,69%	23	44,23%	661 359 kr	12 718 kr
44 Red Xing (US)	24	0	0,00%	6	25,00%	274 781 kr	11 449 kr
45 Wall Street Banker (US)	83	1	1,20%	28	33,73%	921 204 kr	11 099 kr
46 Tres Solide L	30	0	0,00%	15	50,00%	327 363 kr	10 912 kr
47 SJ's Photo (US)	31	6	19,35%	11	35,48%	329 213 kr	10 620 kr
48 Frisky Frazer (US)	25	1	4,00%	12	48,00%	265 043 kr	10 602 kr
49 Indian Silver (SF)	25	1	4,00%	6	24,00%	243 600 kr	9 744 kr
50 Easy Lover	28	1	3,57%	10	35,71%	267 052 kr	9 538 kr
51 Jolly Rocket *	84	3	3,57%	19	22,62%	676 710 kr	8 056 kr
52 Victor Victor (US)	22	0	0,00%	9	40,91%	157 400 kr	7 155 kr
53 Meadowbranch Lucky (US)	40	0	0,00%	14	35,00%	273 700 kr	6 843 kr
54 Peace On Earth	49	4	8,16%	10	20,41%	283 266 kr	5 781 kr
55 Kodac (US)	22	0	0,00%	8	36,36%	102 300 kr	4 650 kr
56 King Lavec	29	3	10,34%	6	20,69%	122 500 kr	4 224 kr
57 Mr Drew (US)	58	1	1,72%	9	15,52%	234 000 kr	4 034 kr
58 Kosar (US)	24	0	0,00%	4	16,67%	64 353 kr	2 681 kr
59 Meadow Gallant (US)	22	0	0,00%	2	9,09%	11 200 kr	509 kr
Totalt	3069	319	10,39%	1455	47,41%	91 564 831 kr	29 835 kr

* = första årgången

Sveriges enda fölblogg?

Lena Myrenius, Stall Conrads, har startat vad som förmodligen är landets enda renodlade fölblogg. Bloggen som handlar om den slitsamma men ack så roliga vardagen som uppfödare under fölsäsongen finns på hemsidan www.conrads.nu, under rubriken "Hästar".

Svagt stöd för veterinärutredning

Bo Jonsson, utredare av den veterinära "fältverksamheten" på uppdrag av regeringen föreslog för en tid sedan att distriktsveterinärerna, som idag lyder under Jordbruksverket, ska avskaffas. Jonsson ansåg att distriktsveterinärerna genom sina statliga bidrag gör det svårt för de privata veterinärerna att konkurrera. Förslaget har dock fått svagt stöd. Utredningen är nu ute på remiss.

Kurser ska hjälpa hästföretagare

Margaret Bendroth, ASVT:s kontaktperson i region sex, samt hästrådgivare åt Hushållningssällskapet, arbetar för närvarande med ett projekt som ska ge stöd till hästföretagare i olika frågor. Grundsytet är att hjälpa företagare inom hästnäringen att hitta rätt inom byråkraternas snåriga regelverk. Bland annat kan det handla om att hitta rätt personer på till exempel Skatteverket, Lantmäteriet och kommunerna. Likaså ska arbetet ske i motsatt riktning så att exempelvis myndigheter som ofta är okunniga i hästfrågor kan få hjälp med allt som rör området häst.

Uppfödarstatistik

50 vinstrikaste uppfödare 2007. Svenska och utländska banor.

Alla startande i Sverige (inkl. exporter) samt sv.registrerade hästars starter utomlands - inkl bonus. Per den 25/4 -07.

		Antal hästar	Starter	Segrar	Prissumma
1	Menhammar Stuteri AB, Ekerö	119	404	41	4 530 585 kr
2	Lorentzon Ann-Christin & Magnusson J-E	79	253	23	1 913 747 kr
3	Boko Stables Sweden AB, Stockholm	48	153	29	1 533 667 kr
4	Eriksson Ulla & Håkan	11	31	7	1 495 000 kr
5	Erikssunds Trotting AB, Sigtuna	26	75	13	1 473 727 kr
6	AB Hornline, Västervik	61	184	18	1 289 287 kr
7	Bender Karl-Erik, Kvånum	46	156	16	1 238 578 kr
8	Nofa Invest AB m fl, Stockholm	1	2	2	1 200 000 kr
9	Nelén Hans, Nacka	27	91	19	1 136 789 kr
10	Nilsson Staffan B, Ramkvilla	37	137	25	1 130 432 kr
11	Västerbo Stuteri AB, Heby	37	126	13	1 054 169 kr
12	Broline International AB, Svenljunga	28	97	24	1 028 077 kr
13	Lindh Ulrik & Ylva	60	162	17	971 629 kr
14	Borg Per-Ola, Östermybo	4	16	5	909 197 kr
15	Hultberg Anders, Hallsberg	22	84	11	764 000 kr
16	Stall Tilly AB, Almunge	18	63	6	741 453 kr
17	Quantum Farms AB, Lerdala	15	50	12	704 633 kr
18	Lexis Invest AB, Lidköping	7	48	10	703 264 kr
19	P.A. Berntsson Entreprenad AB	1	7	4	674 000 kr
20	Isac Brandberg AB m fl	1	3	1	671 996 kr
21	Bendz Eril, Växjö	8	28	5	662 500 kr
22	Häleryd AB, Örskälljunga	21	66	10	641 523 kr
23	Puro Petri, Halmstad	2	8	7	613 000 kr
24	Nyberg Bengt-Åke & Kjell	24	67	5	598 711 kr
25	Launcher AB, Årsta	22	91	10	594 129 kr
26	Stuteri Kemppi AB, Upplands Väsby	33	96	11	568 217 kr
27	Brodde Stuteri AB, Skurup	20	67	8	560 219 kr
28	Konradsson Ove, Falköping	13	37	4	559 345 kr
29	Berglund Lage & Östlund Peter	1	7	1	558 845 kr
30	Clas Lönner AB, Eslöv	3	20	4	553 100 kr
31	Nofa Invest AB, Stockholm	13	45	8	535 957 kr
32	Fredriksson Roland & Roger	28	87	6	533 631 kr
33	Olofsson Ronny & Vanja	17	48	4	525 208 kr
34	Lang Wilbur Stoll, Ohio, USA	1	7	4	490 000 kr
35	Nordensson Bertil & Elisabeth	18	63	4	481 594 kr
36	Stall Bätels AB, Visby	23	70	7	478 155 kr
37	Holmqvist Bengt, Bollnäs	25	80	8	475 940 kr
38	S.H. Trav AB, Ekerö (S Hultman)	3	13	1	474 702 kr
39	Olsson Kerstin & Hans	1	8	3	470 000 kr
40	Bredberg Anders, Tystberga	16	59	7	469 078 kr
41	Mitos Förvaltnings AB, Stockholm	3	17	1	465 750 kr
42	Langå Invest AB, Kalmar	3	16	5	458 744 kr
43	Prestera International AB, Lund	10	49	3	455 050 kr
44	K. Breeding S.R.L., Italien	7	14	5	451 000 kr
45	Nilsson Hans, Munka-Ljungby	8	34	4	448 800 kr
46	Stall Label HB, Kvibille	3	11	1	446 000 kr
47	Skogsbotösen HB, Limhamn	1	6	2	445 000 kr
48	Borch Jörn, Danmark	2	8	1	441 000 kr
49	Holm Stuteri i Hudiksvall AB	23	85	6	437 171 kr
50	Jansson Kjell, Borlänge	1	7	3	419 000 kr